

trimestriel
4ème trimestre
2009

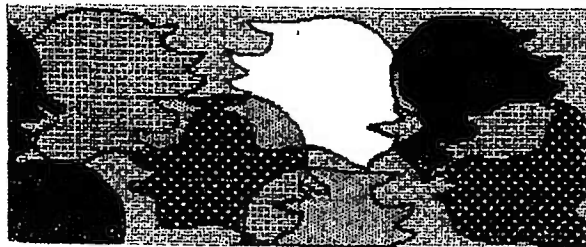
LA INFORMILO

N° 148
31 décembre
2009

l'espéranto

la langue de l'amitié
sans frontières

esperanto

la lingvo de l'amikeco
sen landlimoj

ESPERANTO FRANCE-EST

association culturelle
pour la promotion
de la langue
internationale
ESPERANTO
regroupant
les départements
Meurthe-et-Moselle (54)
Meuse (55)
Moselle (57)
Bas-Rhin (67)
Haut-Rhin (68)
Vosges (88)

Maison des Jeunes
et de la Culture
"Philippe Desforges"
27, rue de la République
FR - 54000 NANCY

ABONNEMENT / ABONO
annuel / jara
14 €
eksterlando
18 €

94ème Congrès Universel d'Espéranto à BIALYSTOK Deux diplômes pour André GROSSMANN Trésorier d'Espéranto France-Est

Un diplôme de fidélité pour 40 années d'appartenance à l'Association Universelle d'Espéranto (UEA) et un diplôme de haut niveau de compétence en espéranto (Niveau C1 selon le Cadre européen commun de référence des langues) pour André GROSSMANN.

Certes, André GROSSMANN, dont l'espéranto est depuis plus de 40 ans la langue quotidienne dans sa famille franco-japonaise, n'avait plus besoin de faire ses preuves, mais il a tenu à expérimenter ces nouveaux examens qui permettent à présent de mieux mettre en valeur l'efficacité de l'espéranto dans la communication internationale.

La remise de ces diplômes est l'occasion pour tous les membres d'Espéranto France-Est de remercier André GROSSMANN, qui ne se contente pas d'être notre trésorier, mais qui s'occupe également des sites

<http://esperanto.alsacelorraine.perso.neuf.fr>

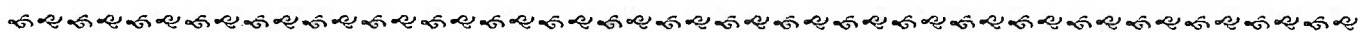
<http://take.esperanto.free.fr>

<http://mulhouse.esperanto.free.fr>

et de bien d'autres actions pour la promotion de la Langue Internationale.

Nous conseillons à tous les espérantophones de faire connaître ces sites.

Merci d'indiquer à TAKE - ESPERANTO les noms et adresses d'espérantophones professionnels du bâtiment.

... heureuse et fructueuse année 2010 à nos fidèles lecteurs !...

Espéranto France-Est		Orient-Franca Esperanto-Asocio
LA INFORMILO	Bulletin bilingue d'information sur la langue internationale ESPERANTO	Dulingva inform-bulteno pri la Internacia lingvo ESPERANTO
Rédaction: Redaktoro:	Poi DENIS, 5, Chemin de Blamecourt, 55000 BAR LE DUC	
	poŝ-tel. 06 98 09 62 81	pol.denis@orange.fr
Les articles à insérer doivent parvenir impérativement à la rédaction dans les délais suivants:	Article manuscrit Texte envoyé par courriel Document avec mise en page	un mois 3 semaines 2 semaines avant la fin de chaque trimestre
Les articles signés nommément par leurs auteurs expriment la seule opinion de ces derniers.		

Komitato de la Asocio		Comité de l'Association	
Funkcio	Adreso	telefono	Ret-adresoj
Prezidanto + PKK <i>Président + Cours par correspondance</i>	S-ro Edmond LUDWIG 26, route de la Schlucht 68140 STOSSWIHR	03.89.77.52.56	esperanto.eludwig@orange.fr
Sekretario <i>Secrétaire</i>	S-ro Jacques HERLÉ 1, chemin du Berger 57380 MAINVILLERS	03.87.01.00.39	jacques.herle@laposte.net
Vic-sekretario <i>Vic-secrétaire</i>	S-ro Robert KUENY 30, rue des Champs 68690 GEISHOUSE	03.89.82.37.62	kueny.robert@neuf.fr
Kasisto <i>Trésorier</i>	S-ro André GROSSMANN 5, rue des Pyrénées 68390 BALDERSHEIM	03.89.45.62.89	andreo.ag08@free.fr
Libroservo <i>Service Librairie</i>	S-ro Jean-Luc THIBIAS 37, rue Pierre et Marie Curie 54500 VANDOEUVRE	03.83.53.57.54	thibias.jean-luc@wanadoo.fr libroservo.efe@wanadoo.fr
Redaktoro <i>Rédacteur</i>	S-ro Poi DENIS 5, Chemin de Blamecourt 55000 BAR LE DUC	06 98 09 62 81	pol.denis@orange.fr
Aliaj komitatanoj	S-ro Gilbert STAMMBACH	03.88.96.67.59	gilbert.stammbach@mageos.com
Assesseeurs	S-ino Liliane BERSWEILER	03.83.47.41.36	liliber54@yahoo.fr
	S-ro Frédéric PORRETTI	03.69.77.07.24 06.15.70.15.73	popo68@evhr.net
	S-ro Roger DEGRELLE	03.82.21.92.40	roger.degrelle@wanadoo.fr
	S-ino Simone KIRY	03.89.57.68.10	jeanmarie.kiry@sfr.fr
	S-ro Cyrille HURSTEL	08.70.57.68.00	cyrille.hurstel@free.fr
	S-ino Ginette MARTIN	03.29.24.68.46	gimavo@wanadoo.fr
	S-ino Mireille ANTONI-TURCK	03.87.60.23.66	mirantur@hotmail.com

Abono al La Informilo →	Francio: 14 eŭroj Eksterlando: 18 eŭroj	← Abonnement à La Informilo
Pagoj per ĉeko je la nomo de →	Esperanto France-Est	← Paiement par chèque au nom de
Pagoj per ĝiro al jena konto →	CCP 1997 72 W NANCY	← Paiement par virement au compte
Bank- aŭ poŝt-ĉekoj sendataj al la Kasisto Adres-ŝanĝo: Informu al →	S-ro André GROSSMANN 5, rue des Pyrénées 68390 BALDERSHEIM	Chèque bancaire ou postal ou changement ← d'adresse à envoyer au trésorier

SOMMAIRE n° 148			
pages	1 diplômes UK	24	Eo Fr. EST
	2 ours	25/26	argumentaire
	3 édito	27	tribune libre
	4 décès	28	recens. "fumado"
	5/6 stage Villers	29	Mesmer
	7/8 adh. UK Cuba	30/31	libro-servo
	9 stage Nilvange	32/33	pages trésorier
	10/11/12 presse et Eo	34	anecdotes
	13 kaléidoscope	35	détente
	14/20 cptes-rendus activités	36	photothèque
	22/23 pages UEA		

ISSN 0291 6037 trimestriel
bulletin d'information bilingue sur l'espéranto
édité par l'association culturelle
Espéranto France-Est
MJC PhiJippe Desforges – 27 rue de la République
54000 NANCY
Directeur de la publication : **Edmond LUDWIG**
Rédacteur : **Poi DENIS**
Dépôt légal : **31 décembre 2009**
Imprimé par l'Office Central de Coopération à l'Ecole
Place de l'Ecole Normale, 55000 BAR-le-DUC
N° CPPAP : **0409 G 83517**

Estimataj gesamideanoj,

Dum la ĉijara Ĝenerala Kunveno de nia asocio la ĉeestintaj membroj elektis min kiel prezidanton. Tiam mi timis, ke mi ne havos tempon por dediĉi sufiĉe da tempo al nia asocio, ĉar mi ankoraŭ profesie deĵoris. Nun mi konstatas, ke pravis la jamaj emeritoj, kiuj dirintis al mi, ke nun mi havos ankoraŭ malpli da tempo !!! Sed mi ne plendu ! Mi ja kun ĝojo akceptis la proponon de la dekano de la *Fakultato pri Beletro, Lingvoj kaj Homaj Sciencoj* de Mulhouse gvidi tutoficialan kurson de Esperanto. Tia kurso gravas por Esperanto, ĉar ĝi transdonas al nia ofte tiel nomata "artefarita" lingvo iun garantion de seriozeco en nia regiono.

Kelkaj konstatoj kaj konsiloj

Al ĉiuj esperantistoj mi donas la konsilon : korektu "*langue artificielle*" al "*langue planifiée*" aŭ "*langue construite*" kaj klarigu, ke jam ekzistas scienca fako, kiu nomiĝas "interlingvistiko", kies temo estas la pristudo de la planlingvoj. Cetere : de longe mi uzas por nia lingvo la terminon "bébé-éprouvette" en la franca lingvo : ĝi ja estis "kreita" laboratorie, sed la geniulo Zamenhof komprenintis, ke ĝi bezonas "animon", kio estas konata al ni kiel la "interna ideo" . Ĉu la franca lingvisto Claude HAGÈGE ne verkis libron, kies titolo estas *Le souffle de la langue ? ! !*

En tiu numero de LA INFORMILO vi malkovros, ke tiu universitata kurso ebligis al ni obteni lavangon da artikoloj. En ili ja estis kelkaj malĝustaĵoj pro la supra kono de la temo fare de la ĵurnalistoj, sed en neniu artikolo aŭ elsendo ili parolis ekzemple pri sekto, kiel tio de tempo al tempo ankoraŭ okazas. Cetere : pro la eraroj pardoneblaj ni ne grumblis, ni nur gratulis pro la aperigo de la informoj. Sed se iam refoje oni parolas pri sekto, ni nepre rebatu ĝentile, sed firme. Ĉar mi ne povas imagi tiajn grupiĝojn en ŝtataj universitatoj ! Jen ankaŭ kial mi evitas paroli en la franca pri "espérantiste", mi preferas "espérantophone". Tio ne signifas, ke mi ne estas fervora esperantisto en Esperantujo, sed kiam oni parolas franclingve, ne eblas eviti la negativan bildon, kiu asociiĝas kun la sufikso *-iste* en Francio . (Mi aldonu, ke oni ne uzu la vorton "esperantofono" en Esperanto -ĝi ne ekzistas-, ni en Esperanto parolu senprobleme pri esperantisto aŭ esperanto-parolanto.

Turismo per Esperanto

Sed ni nun prezentu al vi la venontan laboron sine de *Espéranto France-Est !* En la lasta numero de LA INFORMILO mi alvokis kune kun Cyrille HURSTEL al verkado aŭ tradukado de tekstoj por la kampanjo TURISMO PER ESPERANTO. Ĉu vi jam proponis vin en via klubo por tia laboro ? Viajn tekstojn kaj proprajn fotojn vi sendu al mi (adresoj sur la dua paĝo de LA INFORMILO). Poste nia fakulo pri informadiko prizorgos ilin teknike, por ke ili estu alireblaj rete.

Reklamado

Necesos ankaŭ cerbumi pri efika reklamado. Dank'al la skipoj junulaj kaj malpli junulaj de nia nacia asocio **ESPERANTO France** ni nun disponas pri belegaj informiloj (retpaĝoj, paneloj por ekspozicioj, prospektoj, kalendaroj, libretoj, ktp). Vi do ne hezitu uzi ilin !

Jam en tiu numero de LA INFORMILO vi konstatos, ke deĵoris diversaj samideanoj en budoj dum foiroj, aliaj prelegis en lernejoj, kolegioj kaj liceoj. Ĉiuj tiuj agaderoj vidigas nin ! Reklamu pri viaj lokaj kursoj, pri la senkostaj kursoj perretaj, pri nia Perkoresponda Kurso. Kaj kiam vi orgazizas "eventon", kiam io diskonigenda okazas en via loka klubo, informu la gazeton ! Tiajn informojn lokajn kun fotoj la gazetoj ŝatas. Kaj ne forgesu mencii la retejon

<http://esperanto.alsacelorraine.perso.neuf.fr> ***

kaj : informu pri via agado la redaktoron de LA INFORMILO ! Verku tekston, sendu foton !

Cetere : se via klubo posedas propran retejon, vi informu André GROSSMANN, kiu aldonos la ligan en la liston de la kluboj, kies informoj aperas en nia retejo. Kaj : ne forgesu aktualigi tiujn informojn. **Ĉu ne eblus havi respondeculon en ĉiu klubo, kiu informu André GROSSMANN pri la necesaj aktualigoj.** Modela loka retejo estas tiu de Strasburgo :

<http://esperantostrasbourg.free.fr/>

Eta espero : eble iuj membroj de kluboj, kiuj agadis flanke de nia asocio tamen informos la legantojn de LA INFORMILO pri sia agado ! Ja ne plu aktualas la "malvarma milito" ! Ja plivarmiĝas la atmosfero !!!

Nia libroservo

En preparo estas la sur-retigo de la katalogo, por ke la mendoj estu pli simplaj; ankaŭ la reklamado pri ĝi por novaj parolantoj estos pli simpla. Kaj **ne forgesu aĉeti kaj legi librojn !** Tiom da interesaj verkoj aperas nun.

Kun la espero, ke vi atingis senenue la lastajn liniojn de tiu prezidanta angulo, mi salutas vin plej esperantiste !

Edmond LUDWIG

*** encore plus performant ! ...

Notre site s'enrichit d'une nouvelle rubrique : "**nos albums photos**"

Désormais sur votre écran, un festival de couleurs pour revivre les rencontres et les manifestations régionales

A consulter de suite !

---

 funebras ni ... — funebras "La Gazeto" ...

Pro kor-atako, la 27an de novembro, subite forlasis nin Madeleine De Zilah, "Lena", por ŝiaj multnombraj geamikoj. Trista evento, kiu mutigis nin pro ĝia abrupta anonco.

Ŝi naskiĝis en 1937, kaj post fruktodona studado ŝi diplomiĝis altnivele pri histori-scienco. Ek de 1985, sub ŝia impulso, helpata de la edzo Eugen, ŝi lanĉis kaj redaktis la kulturalan revuon "La Gazeto", nuntempe tutmonde legata. Apude kreiĝis OSIEK, Organiza Societo de Internaciaj Esperanto-Konferencoj, kiun ŝi majstro-mane animis, kaj kiu famiĝis ĉiujare, proponante specifan, kulturalan seminarion.

Ni aparte menciu ŝian profesian deĵoradon en la liceo Fabert en Metz (57), kaj en 1993, unu jaran fak-instruon en la mezlernejo de St-Mihiel (55), cele proksimiĝon al la eta vilaĝo Creuë, kie loĝas ŝia filo Edgar kaj edzino Paola.

Baldaŭ sekvos nekutima aventuro, kiun Eugen atentokapte aludis en sia verko "Vivi sur barko"... Ek de tiam, la paro daŭrigos sian kulturalan laboron sur la ŝipo, ankrita en Mediteraneo ĉe greka marbordo.

Post la ĉi-jara, julia Osiek-sesio okazinta en Kondoros (H), dum kiu ŝi iĝis kiel kutime nelaciĝebla abel-laboristino, Lena kaj Eugen forlasis provizore "la barkon" kaj "rehejmiĝis" en Creuë por ĝui dum kelka tempo la familian etoson

...
La eterna rideto, la diskreta humuro, la daŭra servemo de Lena restos en la memoro de ĉiuj, kiuj konis ŝin diversmaniere.

Ni tutkore kondolencas Eugen kaj la tutan parencon.

Photo Eric LAUBACHER
kaptita en Kondoros

P. DENIS

 Modesto RAMELLI

Amiko Modesto Ramelli forpasis la 4an de novembro 2009. Li estis 87 jarojn aĝa.

Kun edzino ili festis la 60 jaraĝojn de geedziĝo la 10an de septembro 2008. Li loĝis en *Châtel-Saint-Germain* (57 Moselle), apud Metz. Ofte ni povis renkonti lin en regionaj okazaĵoj. Li estis tre pozitiva amiko kaj ofte senĉese esprimis sin per spritaj vortoj.

Li multe aktivis en la movado. Interalie, li instruis esperanton en *Montigny-lès-Metz* kaj *Metz-Nord*, vojaĝis kun siaj lernantoj en *Italio* kaj *Ĉekio*, partoprenis en la *SAT* kaj *SAT-Amikaraj kongresoj*, organizis prelegon de *Leo Vulfoviĉ* el Moskvo en *Montigny-lès-Metz*, kaj koncerton de *Jacques Yvard* en 1995 en la koncertejo "*Les Trinitaires*" en Metz, helpis asocion *Esperanto-Thionville*, kiu organizis la *57an SAT-Amikaran kongreson* en *Vigy* (Moselle) en la jaro 2002.

De tempo al tempo, li vizitis la klubojn de Metz kaj Thionville.

Jen la bonaj memoraĵoj de nia modesta, neforgesebla kamarado !

Bruno HENRY

... kvazaŭ dediĉo al ili ambaŭ, kiuj senlace laboris por alveno de pli bona mondo ...

 Imagu ! *John Lennon*

" Imagu ĉielmankon,	Vivas sen milit'
Facilas la detru',	Forigu posedaĵojn,
Infer' malestas,	Imagu kia plan',
En alto nur la blu' .	Sen rabo kaj malsato,
Imagu l' popoloj	Fariĝu homaran'.
Vivas por la nun'.	Imagu, ke l' popoloj
Imagu senpatrujon,	Vivas en egal'.
Facilas tio ĉi,	Se ŝajnas mi revulo,
Mortigi ne plu endas,	Ne solas mi en hont',
Sen krome religi'.	Vi eble nin aliĝos
Imagu, ke la popoloj	Por kuniĝo de mond' ".

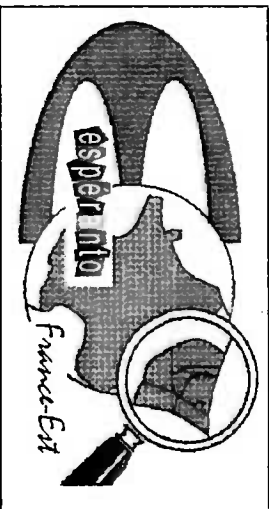
Por pliaj informoj :
 michelinecolnot@orange.fr
 lilliber54@yahoo.fr
 thibias.jean-luc@wanadoo.fr
Daŭre aktualigitaj informoj:
<http://esperanto.alsacelorraine.perso.neuf.fr>

La aliĝ-kotizo entenas la partoprenon al elektita kurso aŭ prelego kaj al la distra vespero.
 Eksterlandaj partoprenantoj ricevos senpage nian bulenon **La Informilo** dum unu jaro.

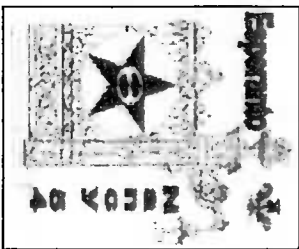
Eblas dormi en « le Domaine de l'Asnée » aŭ en la junular-gastejo « le Château de Remicourt », je 1 km. La prezo enhavas ambaukaze la litukojn. La ĉambroj de « Domaine de l'Asnée » enhavas necesojn.
 Atentu : la nombro de ĉambroj en « Domaine de l'Asnée » kaj en la junulargastejo « Château de Remicourt » estas limigita : ne aliĝu tro malfrue ! Kiam ne plu estos disponeblaj ĉambroj, ni proponos al vi loĝejon en hotelo.

Pli da informoj : www.fuaj.org/nancy www.domaineasnee.com

ALIĜOJ		kostoj en eŭroj
Ĉef-aliĝanto jam abonanto al "La Informilo"		22 €
aŭ loĝanta ekster Francio		
Ĉef-aliĝanto ne abonanta "La Informilon"		36 €
Kun-aliĝanto (sama adreso kiel ĉef-aliĝanto)		16 €
Aliĝo por infanoj kaj gestudentoj		10 €
MANĜOJ		
Unu vespermanĝo en Domaine de l'Asnée		12 €
Unu tagmanĝo en Domaine de l'Asnée (kun kafo)		13 €
ĈAMBRJOJ		
Unuĉambra ĉambro en Domaine de l'Asnée (1 nokto + matenmanĝo)		30 €
Unu lito en duĉambra ĉambro en Domaine de l'Asnée (1 nokto + matenmanĝo)		20 €
Unu lito en plurĉambra ĉambro en junulgastejo « Château de Remicourt » (1 nokto + matenmanĝo)		14,40 €

kaj

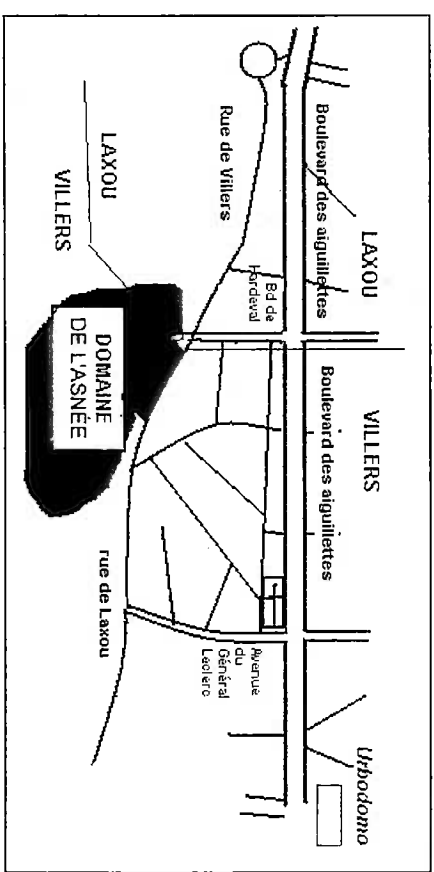
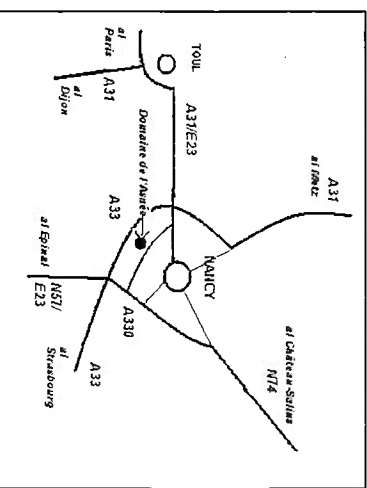

En amikaj rilatoj kun BAVÉLO invitas vin al la :

67a Regiona Staĝo de Esperanto
5 / 6 / 7-ajn de marto 2010
Domaine de l'Asnée
11 rue de Laxou
54600 Villers lès Nancy

Kursoj
Bunta distra vespero
Turisma programo

Prelegoj de
Eduard
Borsboom

Provizora Programo:

Vendrede 5an de marto 2010

- 17a Akcepto de la unuaj alvenantoj
- 19a Vespermanĝo en Domo de l'Asnée
- 20a Vizito al la urbo

Sabate 6an de marto 2010

- 8a Matenmanĝo en la Domo de l'Asnée aŭ en la kastelo de Remicourt
- 8a/9a30 : akcepto de alvenantoj
- 9a30 / 12a15 Kursoj A,B,C,I.

Ĉef-prelego: "kiel rekoni veran pentraĵon de Rembrandt"

- 12a30 Tagmanĝo en la Domo de l'Asnée
- 13a30/14a30 Akepto de alvenantoj
- 14a/14a30 Prezento de la novaj libroj de la libroservo (en la prelegejo)
- 14a30/18a Kursoj A,B,C,I.
Prelego : *Andreo Cseh*
- 18a/19a Libertempo kaj libro-servumado
- 19a Vespermanĝo en la Domo de l'Asnée
- 20a30/? Distra vespero

Dimanĉe 7an de marto 2010

- 8a Matenmanĝo en la Domo de l'Asnée aŭ en la kastelo de Remicourt
- 9a30/12a Kursoj A, B, C? kaj I
turisma programo por la staganoj D kaj laŭvole C
- 12a30 Tagmanĝo en Maison de l'Asnée
- 14a Fino de la staĝo

La libroservo proponos siajn 680 titolojn dum la tuta staĝo !

Bonvolu sendi la aliĝilon (kaj eventuale ĉekon) al :
S-ino Micheline Colnot
15 rue de Lavaux
FR - 54520 LAXOU
Ĉekoj je « Esperanto Nancy 54 »
Naciaj ĝiroj al Esperanto Nancy 54
CCP 4786-82 J NANCY
Internaciaj ĝiroj al Esperanto Nancy 54
IBAN FR49 2004 1010 1004 7868
2J03 140
BIC : PSSTFRPPNCR

KURSOJ

- A: Komencantoj :**
lernantoj kiuj ne komencis kurson aŭ studis nur kelkajn lecionojn.
- B: Komencintoj :**
tiuj kiuj jam finis elementan kurson aŭ dekon da lecionoj
Eble libro estos aĉetota surloke.
- C: Progresantoj :**
patrologa kurso tute en esperanto.
- D: Prelegoj**
de Eduard Borsboom pri Rembrandt kaj pri Andreo Cseh
I: Kurso por infanoj.

LA INFORMILO

Bulteno de

Aperas 4-foje jare, en Esperanto kaj en la franca. Abonebla ĉe la organizanto.

Jara abono	2010
Francio	14
Eksterlando	18

Aliĝilo por la 67a Regiona Staĝo de Esperanto en Villers lès Nancy la 5/6/7ajn de marto 2010

S-ro S-ino	Familia nomo	Persona nomo	Aĝo, malpli ol 18 aŭ studento	Alliĝ-kotizo	Elektita kurso
1	ĉef-aliĝanto				
2	kun-aliĝantoj				
3					
4					

Adreso

Mi malpermesas la aperon de mia adreso en la staĝa adresaro (krucumu)

Telefono: Ret-adreso:

Mi pagas (minimume la aliĝkoton) jenan sumon al Esperanto-Nancy-54 (per ĉeko, per ĝiro): €
Krom grava evento, la aliĝkoto ne estas repagebla.
Eksterlandanoj povos pagi la tuton surloke

Mi deziras ricevi mapeton por helpi la alvenon al la staĝo (krucumu)

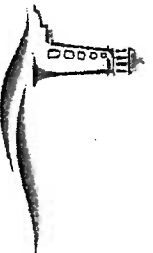
R e z e r v a d o

Nombro da manĝoj aŭ tranoktadoj	Vendrede	Sabate	Dimanĉe
Tagmanĝo en « Domaine de l'Asnée »			
Vespermanĝo en « Domaine de l'Asnée »			
Unulita ĉambro en « Domaine de l'Asnée »			
Unu lito en duilita ĉambro en « l'Asnée » Se eble kun :			
Unu lito en plurilita ĉambro en Junular-gastejo « Château de Remicourt » Se eble kun :			

Se ne estas sufiĉe da ĉambroj, ni proponos ĉambrojn en hotelo

ALIGILO

HAVANO

95-a UNIVERSALA
KONGRESO
DE ESPERANTO
17-24 julio 2010
Havano, Kubo

Kongresa numero:

Konstanta adreso:
95-a UK de Esperanto
Nieuwe Binnenweg 176
NL-3015 BJ Rotterdam, Nederlando
www.uea.org (ebblas aligi ankau rete)

ĜIU ALIGANTO UZU APARTAN ALIGILON, FOTOKOPION AŬ SAMFORMATAN PAPERON – BONVOLLU
TAPU AŬ SKRIBI PRESILITERE. LAŬBEZONE METU KRUCON EN LA KONCERNAN KVADRATON.

FAMILIA NOMO ..... VIRO/VIRINO
(por alibela ordige)

PERSONA(J) NOMO(J) ..... UEA-KODO .....

ADRESO (maltingve en latinaj literoj kun poŝtkodo) .....

LANDO ..... TEL. (kun prefikso) .....

NASKIGDAJO ..... RETADRESO .....

Mi aligas al la Kongreso laŭ la kondiĉoj presitaj sur la dorsa flanko. (Aligojn sen kotizpago oni ne traktas.)

Mi sendas ĉi tiun aligilon al mia landa peranto kaj samtempe pagas al tiu (vidu dorso sube).

Mi sendas ĉi tiun aligilon al la CO en Roterdamo kaj pagas laŭ suba specifo:

al ABN-Amro-konto n-ro 42.69.01.444 en la nomo de la UK (aldonante 7 eŭrojn), IBAN-kodo: NL98ABNA0426901444, SWIFT(BIC)-kodo: ABNANL2A.

al ING-konto n-ro 627337 (aldonante 7 eŭrojn, por nederlandanoj sen kosoj); al EU-landoj, IBAN-kodo: NL96INGB000627337, BIC-kodo: INGBNL2A (sen kosoj).

per ĉekoj favore al UK de Esperanto (aldonante 20 eŭrojn).

per Visa/Amex/Mastercard n-ro ..... Valida ĝis .....

per Visa/Amex/Mastercard kontrolnumero (tri ciferoj, dorso de la karto) .....

al la poŝtekkonto de UEA en ..... (Belgio 000-1631831-97; Germanio 3182 91 509 BLZ 370 100 50 Köln; Svedio 74374-0; Svislando 12-2310-0).

per PayPal (interreta pag sistemo; al financej@co.uea.org).

bonvolu debeti al mia UEA-konto, kie estas sufiĉa bonhavo:

Bv. aperigi en la Kongresa Libro nian retadreson anstataŭ mia poŝta adreso.

Mi ne volas ke adreso mia, poŝta aŭ reta, aperu en la Kongresa Libro.

Se vi aligas kiel handikapulo, ĉu UEA-jani havas asistilon? Jes / mi konsentas (ĝustreda manj)

Se vi aligas senpage, bv. skribi ĉi tie la kialon (vidu dorso):

Mi legis, komprenas kaj akceptas la kondiĉojn presitajn dorstanke sur ĉi tiu aligilo.

MI LEGIS, KOMPRENAS KAJ AKCEPTAS LA KONDIĜOJN PRESITAJN DORSTANKE SUR ĈI TIU ALIGILO.

DATO .....

SUBSKRIBO .....

KOTIZO (vidu dorso) .....

DONACO AL KONGRESO .....

BLINDULA KASO .....

INFANA KONGRESETO .....

FONDAĴO ĜANUTO .....

TRIAMONDA FONDAĴO .....

KOSTOJ (7 aŭ 20 eŭroj) .....

ENTUTE (en eŭroj) .....

.....

KOTIZO (vidu dorso)

DONACO AL KONGRESO

BLINDULA KASO

INFANA KONGRESETO

FONDAĴO ĜANUTO

TRIAMONDA FONDAĴO

KOSTOJ (7 aŭ 20 eŭroj)

ENTUTE (en eŭroj)

OSIEK-PREMIO 2009

En 2009 la OSIEK-anoj proponis 24 verkojn premiindajn; ĉiuj estis prezentitaj en la jurnala numero de *La Gazeto*. La 24-an de julio 2009, dum la IEK en Kondoros, Hungario, sekreta voĉdonado atribuis la premion al

Spomenka ŠTIMEC

Jutis Dvorak Klubučar, 2008

pro

'Kroata milita noktilibro'

Gratulon!

La premio, 700 €, rekomencas vivantan aŭtoron pro publikigita verko ne fikcia aŭ pro grava traduklaboro

informoj

La Gazeto, 12 sous la Ville, FR-55210 Creuë <http://osiek.org>

... Jen traŭta okazo por mendi

tiun streĉan kaj koftuŝan rakonton

ĉe nia libro-servo !...

Franclingva traduko fare de Ginette Martin disponiĝas ankau sub la titolo "Journal de nuit"

La kotizoj varias depende de la loĝlando de la aliĝanto, laŭ la jena grupo:

A: Ĉiuj landoj escepte de tiuj de kategorioj B kaj C.

B: Ĝiaj socialismaj landoj de Eŭropo; ĉiuj landoj de Azio (escepte de Israelo, Japanio kaj Korea Resp.) kaj Afriko.

C: Latina Ameriko.

La kotizoj estas pagendaj al la konstanta adreso aŭ al landa peranto (vidu liston en la Unua Bulteno, aŭ en la reto ĉe www.uea.org/kongreso/uk-perantoj.html; ankaŭ pluraj aliaj informoj pri la Kongreso aperas en la UEA-paĝoj). La CO en Roterdamo akceptas aliĝilojn ĝis la 15-a de junio 2010. Post tiam, oni aliĝu surloke dum la UK.

FOR ELEKTI LA ĜUSTAN KOTIZON BV. ATENTE LEGI LA ĈI-PAGAJN KLARIGOJN.

KONGRESKOTIZOJ VALIDAJ: (ĉiuj en eŭroj)	ĝis 31 dec. 09 1-a periodo			ĝis 31 marto 10 2-a periodo			ekde 1 aprilo 10 3-a periodo		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Aliĝkategorio									
1. individua membro de UEA (ne inkluzivas MG):	160	120	80	200	150	100	240	180	120
2. ne individua membro de UEA	200	150	100	250	185	125	300	225	150
3. komitato/kunulo/junulo/handikapulo, mem individua membro de UEA	80	60	40	100	75	50	120	90	60
4. kunulo/junulo/handikapulo, ne individua membro de UEA	120	90	60	150	110	75	180	135	90

DIFINOJ

Individua membro de UEA: Dumviva Membro (DM aŭ DMD), Membro kun Jarlibro (MJ aŭ MJ-T), Membro-Abonanto (MA aŭ MA-T). *Ne temas pri Aliĝitaj Membroj kaj ne inkluzivas Membrojn kun Gvidlibro (MG).*

Komitato: Tiu, kiu estas membro aŭ observanto en la Komitato de UEA en la momento de aliĝo.

Kunulo: Tiu, kiu loĝas samadrese kun la ĉefaliĝinto. Ĉefaliĝinto oni konsideras personon, kiu pagas kotizon en kategorio 1 aŭ 2.

Junulo: Tiu, kiu naskiĝis inter 80 01 01 kaj 89 12 31 (inkluzive). Oni nepre notu la naskiĝdaton sur la aliĝilo.

Handikapulo: Tiu, kies handikapo nepre postulas akompananton (ekzemple blindulo), kaj kiu pruvis tion per kuracista aŭ simila atestilo, kiu klare indikas la tipon de handikapo.

Senpage aliĝas:

- infanoj kaj gejunuloj naskiĝintaj post 89 12 31;
- nermalhaveblaj akompanantoj de handikapuloj.

La kotizo ne estas repagebla, senkonsidere ĉu la aliĝinto ne povas partopreni la Kongreson pro propra volo aŭ pro iu ajn ekstera kaŭzo, ĉe se la Kongreso ne okazas, aŭ okazas en alia urbo.

La kotizo ne inkluzivas loĝadon, ekskursojn, bankedon kaj eventualaj aliajn aparte pagendajn aferojn pri kiuj informoj kaj mendiloj aperas en la Dua Bulteno. La kotizo inkluzivas nenian asekuron. Kongresaneco ne estas transdonebla al alia persono.

Por la limdatoj kaj aliaj kondiĉoj validas la dato de ricevo de la pago en la CO aŭ ĉe peranto. Aliĝilon sen kompleta pago oni ne traktos.

Kongresa Regularo (ekstrakto): “8. Kongresanoj devas fari nenion, kio kontraŭas la Kongresan Regularon, aŭ malutilas al la UK. kaj devas submetiĝi al la leĝoj de la lando, kie okazas la UK.” Kiu subskribas ĉi tiun aliĝilon, konfirmas sian respekton al la Kongresa Regularo kaj la laŭstata neŭtraleco de UEA, kiu organizas kaj aŭspicias la Universalaĵajn Kongresojn.

! Se vi pagas al peranto, bonvolu sendi ankaŭ la aliĝilon al tiu. Se vi pagas rekte al konto de UEA, sendu la aliĝilon al Roterdamo.

Belartaj Konkursoj de UEA en 2010

La gvida Esperanta artkonkurso, la Belartaj Konkursoj de UEA, invitas partoprenantojn por la 61-a fojo. La rezultojn oni anoncos en la 95-a Universala Kongreso en Havano. Partopreno estas libera al ĉiuj kaj ne ligita al partopreno en la UK. La konkursajoj devas esti neniam antaŭe publikigitaj en ajna formo, escepte de infanlibroj. Oni rajtas sendi maksimume tri konkursajojn por la sama branĉo. Validas krome la jenaj kondiĉoj:

Poezio: maksimumuma longo ne fiksita

Prozo: maksimumuma longo 200 x 65 karakteroj (kvino da paĝoj)

Teatraĵoj: maksimumuma longo ne fiksita

Eseo: teme ligita kun Esperanto aŭ kun la kongresa temo, proksimuma longo 400 x 65 karakteroj (deko da paĝoj); la unua premio nomiĝas ‘Luigi Minnaja’

Infanlibro de la jaro: originala aŭ tradukita libro por infanoj presforme aperinta en 2009. Unu premio.

Por Filmo kaj Kanto bonvolu legi la apudan artikolon de Humphrey Tonkin, prezidanto de Belartaj Konkursoj, kaj – en kazo de dubo – bonvolu vin turni al la sekretario, Michela Lipari (vidu la adreson sube).

Ĉiujn konkursajojn – en unu ekzemplero escepte de tiuj por la branĉo infanlibro – oni devas sendi al Belartaj Konkursoj de UEA, ĉe Michela Lipari, viale Giulio Cesare 223, IT-00192 Roma, Italio aŭ preferate rete al la adreso: michela.lipari@tiscali.it, indikante la elektitan pseŭdonimon por gardi la anonimecon de la aŭtoro.

Premioj: unua premio 240 eŭroj, dua premio 168 eŭroj, tria premio 96 eŭroj; nova talento 168 eŭroj; infanlibro de la jaro 504 eŭroj.

Detala regularo haveblas ĉe UEA, kaj legeblas ankaŭ ĉe http://uea.org/dokumentoj/belartaj_konkursoj_regularo.html.

A.F.C.E.

**L'Association Française des Cheminots pour l'Espéranto avec le concours
de l'Union Artistique et Intellectuelle des Cheminots Français et
Espéranto - Thionville**

**ORGANISENT LE 2ème STAGE
DE LANGUE INTERNATIONALE ESPÉRANTO
À NILVANGE (MOSELLE), du 12 au 16 AVRIL 2010
Pour le 10ème anniversaire d'Espéranto - Thionville**

au Foyer d'accueil du parc du château, 12 rue Joffre, 57240 NILVANGE

Notre lieu de séjour est une très belle demeure de la fin du 19ème siècle, située dans un jardin à la française. La cuisine est familiale et les chambres rénovées sont très confortables. Sanitaires et douches à l'étage.

Repas midi et soir boissons comprise 8,20 €. Nuitée 18,00 € avec petit déjeuner.

Cotisation 60,00 €.

Trois niveaux de cours :

- ✓ Débutant,
- ✓ Perfectionnement,
- ✓ Conversation.

Des moments de détente sont envisagés:

- ✓ Découverte de la région l'après midi. Un supplément pourra être demandé sur place pour certaines excursions et visites (entre 10 € et 20 €).
- ✓ Films, diaporamas, conférence d'André Cherpillod
« *Quelle langue pour l'Europe de demain ?* »,
- ✓ présentation des logiciels libres animée par Thomas Cordonnier.

Renseignements et inscriptions:

Espéranto-Thionville

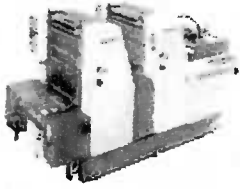
Bernard VIVIER

25 boulevard du Jura, Saint-Nicolas-en-Forêt, 57700 HAYANGE

☎ : 03 82 58 92 88

@ : esperanto-thionville@laposte.net

🌐 : <http://esperanto-thionville.ass0.fr>

L'ESPERANTO POUR DEPASSER LES FRONTIERES

Depuis cette rentrée universitaire, la faculté des Lettres, langues et sciences humaines de l'UHA à Mulhouse propose des cours d'espéranto. Langue universelle facile à apprendre, l'espéranto est proposé aux étudiants et auditeurs libres.

" Enseigner l'espéranto fait partie de notre mission naturelle. Nous avons décidé de développer une politique des langues comme partie intégrante du système d'apprentissage et d'insertion professionnelle. Au côté des langues diplomantes, allemand, anglais, italien, nous offrons une certaine diversité : japonais, russe, yiddish, alsacien, et nous avons créé des niches. Depuis un an nous proposons la langue des signes et cette année nous avons ouvert des cours d'espéranto ", explique Yann Kerdiles, doyen de la faculté des Lettres, langues et sciences humaines de l'UHA.

"Incontournable dans le monde universitaire"

Comme la langue des signes, qui est une option au baccalauréat, l'espéranto débouche sur une validation qui entre dans la moyenne générale de l'étudiant. L'objectif n'est pas d'aboutir au diplôme national, mais de former des étudiants ainsi que des auditeurs libres sur deux ans, une année débutant et une année continuant.

"La langue internationale espéranto ne pouvait plus être ignorée. Reconnue par l'Unesco depuis 1954, rendue visible par 100 000 articles dans *Wikipedia*, faisant l'objet d'une édition spéciale du *Monde diplomatique*, langue principale de l'*Académie internationale des sciences de San-Marino*, l'espéranto permet aussi d'accéder à des textes jamais traduits en français, poésies croates, théâtres hongrois ou romans estoniens et permet aux jeunes parlant l'espéranto de se rencontrer dans le monde entier.

Cette langue est devenue incontournable dans le monde universitaire ", assure Yann Kerdiles. Si l'espéranto est également proposé au Centre des langues de l'Université de Strasbourg (Spiral), ou bien par une association au sein de l'Université de Lille, cette langue reste peu enseignée dans le monde universitaire. " Nous avons planté une graine à Mulhouse, nous sommes impatients d'en voir la récolte ", souligne Yann Kerdiles. Actuellement neuf étudiants, des étudiants en langues ou en histoire, sont inscrits aux cours du jeudi après-midi." Les inscriptions sont toujours ouvertes. Notre objectif est d'accueillir un maximum de 20 étudiants pour cette première année ce qui nous permettra d'avoir un petit groupe en seconde année ".

"Cette langue est un miracle "

"On va essayer de démontrer que l'apprentissage de cette langue est efficace et qu'on peut communiquer rapidement", indique Edmond Ludwig, chargé d'enseigner l'espéranto deux heures par semaine. "Moi, au bout de trois mois d'apprentissage, je pouvais tenir une discussion. Cette langue est un miracle et je ne comprends pas pourquoi on n'a pas réussi à la développer", s'interroge cet ancien professeur d'allemand aujourd'hui à la retraite et reconnu comme l'un des plus grands spécialistes en France de l'espéranto.

Selon Edmond Ludwig, qui est également président de l'association Espéranto France-Est, quelques milliers de personnes parlent l'espéranto en France, plusieurs millions dans le monde, surtout dans les pays de l'Est. L'espéranto est né en 1887 d'une idée du Polonais Ludwig Zamenhof qui vivait à Bialystok, cité polonaise où coexistaient quatre communautés différentes qui ne se parlaient guère : Allemands, Polonais, Russes et Juifs.

Zamenhof a créé l'espéranto à partir d'éléments des langues romanes, germaniques et slaves, avec un soupçon de latin et de grec. Il a élaboré une langue universelle, une seconde langue commune au plus grand nombre de gens, sur un principe d'égalité, tout le monde doit l'apprendre, et un principe de simplicité en retenant les règles orthographiques et grammaticales les plus simples du monde.

Dernières Nouvelles d'Alsace - Edition du jeudi 15 octobre 2009

J.F.C. avec AFP

Pour plus d'informations, on peut se rendre sur le site <http://www.flsh.uha.fr>

L'espéranto progresse

Une dizaine de personnes suivent assidûment et de manière ludique les cours de conversation d'espéranto au centre socioculturel Albert-Camus de Nilvange. La motivation des participants est diverse : s'ouvrir au monde et découvrir d'autres cultures, communiquer avec des gens de différents pays, voyager, exercer sa mémoire. « Quelques élèves du cours pratiquent déjà la langue internationale et ont participé cet été à des rencontres internationales. Certains d'entre eux se sont rendus au congrès mondial d'espéranto à Białystok en Pologne qui a rassemblé plus

de 1 800 espérantophones de plus de 50 pays. Thomas, lui, était au congrès mondial des jeunes espérantophones à Liberec en République Tchèque et a pu tout autant se distraire, danser et chanter parmi les 350 jeunes venus de différents pays », explique Bruno, l'animateur du cours de conversation, qui a rendu visite à ses amis cheminots Bulgares et Tchèques. Elle a ramené dans sa valise d'inoubliables souvenirs.

A Nilvange depuis 2001 grâce aux associations Espéranto-Thionville et au Forum des Citoyens, les espérantophones de la région poursuivent leurs

voyages en accueillant d'autres espérantophones d'horizon très différents pour des conférences des animations ou des soirées musicales. Sont déjà venus des cheminots tchèques, un chanteur russe, un groupe folk néerlandais, une animatrice radio de Cuba, un journaliste et une danseuse du Daguestan, un professeur d'université de Katmandou, un professeur japonais, un chanteur argentin...

Des dizaines de personnes ont pu partager ces moments inoubliables ouverts au public, la traduction simultanée étant assurée pour les non espérantophones. Une nouvelle anima-

tion est programmée en janvier avec une présentation de la calligraphie japonaise, l'origami et des instruments rares d'Asie.

Un cours d'initiation à l'espéranto reprendra au centre socioculturel Albert-Camus de Nilvange le 18 novembre de 20h à 21h30 puis se poursuivra les 1er et 3e mercredis de chaque mois. Un stage d'initiation sera organisé du 12 au 16 avril 2010.

Contacts et informations : Tél. :

03 82 53 25 47 et

03 87 73 95 57 ; @:

esperanto-

thionville@laposte.net ;

http://www.esperanto-

thionville.asst0.fr/

Le Républicain Lorrain – 11 novembre 2009

A mots découverts... Espérantitude

Image © Sabine Papilloud

Marinette Matthey, sociolinguiste

Le Matin Dimanche

Si vous avez manqué le début...

Faisons un quiz. Je vous dis qu'il s'agit d'un animal et que son nom dans la langue étrangère que j'essaie de vous faire découvrir est *Kato*.. À quoi pensez-vous ? *Cat*, peut-être, si vous connaissez un peu le lexique anglais, *Katze* si vous avez de vagues souvenirs de votre voc allemand, *gat* (t) o si vous êtes italophone, hispanophone ou lusophone... *Cratse*, même, si vous ne dédaignez pas le français régional populaire!

A ce stade, vous avez sans doute identifié *chat*.

Autre devinette. C'est un mot du domaine des nouvelles technologies de la communication: *kiberkosmo*. Bon, *kosmo*: cosmos, espace... *kiber*: cyber... Bingo, c'est le *cyberespace* en français ! Et si je vous dis que *malvarma* est le contraire de *varma*, saurez-vous deviner le sens de cet adjectif ? *Warm* (peu importe que vous prononciez en anglais ou en allemand), c'est «chaud» en français, eh bien oui, *malvarma*, c'est «froid».

Cette langue dans laquelle on parvient assez facilement à deviner le sens des mots, pour autant qu'on ait quelques connaissances de vocabulaire courant dans au moins deux familles de langues européennes, c'est l'espéranto. 80% des mots y sont aménagés sur la base de formes que l'on retrouve dans les langues romanes, germaniques ou slaves.

Au Parlement européen, un *lobio esperantista* tente de faire passer l'idée que l'espéranto pourrait devenir la langue de l'Union, que cela diminuerait fortement les coûts de traduction mais aussi des apprentissages linguistiques dans les pays concernés. Tous les témoignages d'esperantistes convergent: apprendre l'espéranto prend beaucoup moins de temps qu'apprendre l'allemand ou l'anglais et facilite les apprentissages ultérieurs de ces langues.

En ces temps de remise en cause de l'ultralibéralisme associé à la globalisation de l'anglais, l'espéranto vous a un petit côté langue du travail opposée à celle du capital... Venceremos ! Banzai !...

LEGITIM-KARTO

N° 102411

世界公民

 विश्व-नागरिक
 WORLD CITIZEN
 ГРАЖДАНИН МИРА
 MONDCIVITANO

Jean-Jacques : "Je suis Citoyen du Monde avant tout !"

par *Julie Philippe* | **dijOnscOpe** | ven 06 nov 09 |

... Et si l'on débattait des droits humains plutôt que de l'identité nationale ? Pour Jean-Jacques, cela serait plus approprié. Comme un certain nombre d'êtres humains, ce Dijonnais est *Citoyen du Monde*. Pour lui, l'Homme se définit avant tout par son appartenance au genre humain. Dans cette même optique, Jean-Jacques milite dans de nombreuses associations et parle couramment *l'espéranto*, *le langage universel de la paix*...

" Ce qui compte c'est l'être humain "

"Pour moi, l'identité nationale n'est pas fondamentale ; ce qui compte, c'est l'être humain. C'est normal que chacun soit attaché à son pays mais le fait d'être un *Citoyen du Monde* me paraît plus important. Je suis Français, de parents Français, je tiens à ma terre natale

mais je n'en fais pas quelque chose de fondamental. Le nationalisme et le patriotisme, on l'a vu au cours de l'histoire et on continue à le voir, conduisent souvent à des guerres. Selon moi, les raisons du débat sur l'identité nationale sont purement françaises : le gouvernement y voit un thème porteur. Il l'utilise pour attirer de nouveaux électeurs. J'ai une carte de *Citoyen du Monde* depuis plus de 20 ans ; ce mouvement a été créé après la deuxième guerre mondiale. Il est surtout symbolique.

Un langage pour la paix

Je parle aussi couramment l'Espéranto. J'ai appris cette langue en raison des idées qu'elle propageait. Cette conception d'une langue mondiale qui permettrait à chacun de se comprendre et d'échanger afin d'éviter des guerres m'a attiré. J'ai pris des cours d'espéranto en 1990 et maintenant j'en donne moi-même à Dijon. J'ai même quelques diplômés ! Chaque année, un congrès international réunit des milliers de personnes. Je suis allé à celui de Montpellier en 1998. Tout le monde parlait cette langue. C'est le langage le plus facile à comprendre et à apprendre. Il est bien plus simple que l'anglais. D'ailleurs je ne parle aucune autre langue. [... / ...]".

NB – aldono el la redaktejo

La movado « *Mondcivitanoj* » uzas ankaŭ esperanton cele informadon.

AL MONDAJ PROBLEMOJ, TUTMONDAJ SOLVOJ

La ĝermoj de perfortoj, kiom estas la mizero de la plimulto rilate al la abundo, kiun ĝuas malplimulto da terloĝantoj, la atmosferaj kaj akvaj poluadoj, la akaparo kaj la malŝparado de la fosiliaj energifontoj kaj de la maloftaj krudmaterialoj, la rapidega popolkreskado, la mona malordo, la plioftiĝo de perfortoj, de militoj kaj de fenomenoj pri sociaj ruiniĝoj tiom problemas mondnivele kaj superas la kompetentecon de la naciŝtatoj.

La momento alvenis por ke ĉiu homo sin sentu solidara de la tuta homaro

La ŝtatoj de la tuta mondo aŭdos nian voĉon nur se ni estas nenombrebla popolo kunigita

Ĉu ne estas la momento ekkonscii pri nia mondcivitaneco ?

Pri Garry Davis (1921 -) – Li iĝis piloto en *US Air Force* dum la dua mondmilito. Sekve al atako, li eskapis falfrakasigo de sia aparato en ruinigitaj domoj. Tia abomena spektaklo incitas lin imagi "*tutmondistan movadon*".

En majo 1948, antaŭ la usona ambasadejo en Parizo, li simbole rezignas pri sia landcivitaneco, ŝirante sian pasporton. Kiel "*unua mondcivitano*" li instalas tendon en la "*Jardins du Trocadéro*". La 19an de novembro 1948, li interrompas sesion de la "*Unuiĝintaj Nacioj*", postulante kreon de tutmonda registaro, ago kiu kreskigis la intereson de ĉiuj inform-medioj. Tiam li lanĉas la "*Movadon de la Mondcivitanoj*" ***

Multaj eminentuloj enpartoprenas la debatojn, kiujn li gvidas. Inter la plej famaj ni citu *Albert Einstein*, *André Gide*, *Albert Camus*, *Jean-Paul Sartre*, *André Breton*, *Abbé Pierre* ...

*** (legitim-karto, ankaŭ en esperanto, en la supra artikolo).

... jen meritita diplomo ! ...

Pro kvardek jaroj dediĉitaj al progresigo de nia dua lingvo, ĉefe en la orient-franca regiono Alzaco-Loreno, nia kara amiko André GROSSMANN suriris "podiumon" okaze de la *Universala Kongreso* en Bjalistoko, por oficiale ricevi konkretan ateston de lia daŭra kaj multfaceta agado.

Ĉiuj legantoj de "*La Informilo*" aprezas ne nur la profesion kasiston de *Esperanto France-Est* sed ankaŭ la spertan teknikiston, kiu daŭre modernigas la retejon de la asocio.

Dank' al André, paralele riĉiĝas ĉiutrimestre nia bulteno: akurataj raportoj pri lokaj, naciaj kaj alilandaj eventoj, ĉiam akompanataj de okultrafaj fotoj !

Memevidente li regule instruas la lingvon en "*Espace 110*" en ILLZACH, sed ankaŭ punkte per fakaj prelegoj dum la kutimaj kulturaj semajnfinoj regionaj, al kies organizado li ankaŭ alportas gravan helpon.

Ni aldonu, ke li krome redaktoras la interesoplenan inform-bultenon "*Sud-Rejna Kuriero*" de Esperanto-Societo Basel kaj Mulhouse-Esperanto.

Tutkoran dankon André, kaj gratulon pro rekompenco amplekse meritita !

NB – Samtempe estis ankaŭ honorigita sinjorino Sonia AMARIG LIO, pro daŭra agado en la movado.

===== Reklama efiko de Esperanto-kurso en Universitato =====

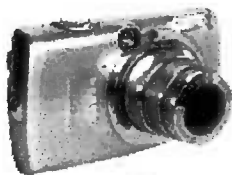
En tiu ĉi numero de LA INFORMILO vi aliloke legas pri la *Esperanto-kurso en la Universitato de Mulhouse*. Elektis la kurson naŭ studentinoj. Ĝin gvidas Edmond Ludwig.

Utilas sciigi, ke tiu kurso estigis apenaŭ kredeblan reklaman efikon ! Juĝu mem : Edmond LUDWIG estis plufoje intervjuita kaj aperis artikoloj en gazetoj. Jen kion li sciigis al ni ...

... Alvokis AFP (*Agence France Presse*), kaj sekve de tiu longa intervjuo aperis artikolo en *L'Alsace* kaj *Le Monde*. Poste aperis artikoloj en *L'Est Républicain*, *Le Républicain Lorrain*, informo ĉe *France-Culture*, intervjuo de ĵurnalisto de *France 2*, vizito de *FR3 Alsace* en la universitato kun duhora filmado + "*France bleu*" *Alsace* (radio), kio rezultigis dufojan dissendon de 2-minuta filmeto departemente kaj regione, intervjuo de *DNA* kaj *L'Alsace* kun fotoj por *DNA* ; intervjuo de *Radio Fréquence fac*. kaj fine de *Pola Radio* !

La informoj estis taŭgaj, krom rilate kelkajn detalojn, kiujn E.L. ne elbuŝigis tiel... sed ni ne grumblu !

ankoraŭ pli alloga !

Dank'al plua kontribuo de nia ret-spertulo
André Grossmann, nia retejo *** ĵus riĉiĝis
je nova rubriko
"nos albums photos"

Post simpla alklako en la menuo,

via ekrano revivigos okultrafe regionajn eventojn, kiuj okazis en la regiono ... kaj aliloke.

*** <http://esperanto.alsacelorraine.perso.neuf.fr>

Indas tuja vizito !

LA 17-a INTERNACIA ESPERANTO-SEMAJNO DE KULTURO KAJ TURISMO EN PINEDA DE MAR, de la 3a ĝis la 10a de oktobro 2009

Jam la 17-an fojon renkontiĝis la verda familio en Hispanio kaj ĝuis agrablan Esperanto-aranĝon en la ĉe-mara urbeto *Pineda de Mar*, kiu situas 55 km norde de Barcelono. La Semajno estis bone organizita de la triopo: *Luis Serrano, Salvador Aragay kaj Santiago Torné*. Ĉi-jare kolektiĝis 120 samideanoj el 13 landoj. Ni havis plezuron havi inter ni geedzan paron *Norberto Díaz kaj Yoandra Rodriguez* el Kubo. Ili prezentis al ni sian urbon *Santi Spiritu* kaj invitis la ĉeestantojn partopreni la Universalan Kongreson en Kubo venontjare en julio. Ni ĝuis belan Semajnon

Inaŭgurado de la semajno kun urbaj reprezentantoj de Pineda de Mar

120 partoprenantoj ĝuis tiun internacian semajnon kaj la komforton de la Hotelo STELLA & SPA

en la agrabla etoso de la tri-stela hotelo *Stella* sekvante la programon laŭ la Semajna informilo. Ĝi estis riĉa je eventoj kaj altkvalitaj prelegoj. Dum la dimanĉo inaŭguro bonvenigis nin la urbestro de *Pineda* s-ro *Xavier Amor i Martín* kaj ĉeestis aliaj du funkciuloj de la urbo. Ni komune fotiĝis.

Stano Marček - la redaktoro de la revuo *Esperanto* - gvidis E-kurson laŭ sia propra instrumentado. Lia verko estas tradukita kaj eldonita jam en 23 lingvoj. Tre interesa estis prelego pri arboj de s-ro *Guillem Nicolas*. Li klarigis al ni kiamaniere tranĉi branĉojn de arboj por ne damaĝi ilin. Grandan sukceson havis ateliero pri produktado de poŝtkartoj kiun gvidis *Wolfgang Gunter*. Li asertis, ke ĉiu homo estas artisto kaj la rezultoj pravigis tion.

La premio *Ada Sikorska-Fighiera* estas ĉiujare aljuĝita al la plej meritplena persono en la E-agado. La unuan

Floreal sukcesas trinki tiun dolĉan vinon el speciala botelo "Porron"

Katalin Kováts prezentas la referencakadron de Eŭropaj ekzamenoj

fojon ĝin ricevis virino - *Katalin Kováts* konata de ni ĉiuj kiel fervora esperantistino pri instruado kaj edukado de instruistoj. Surloke ŝi disdonis diplomojn al 2 sukcesintoj en la ekzamenoj faritaj dum la UK en Bjalistoko. Ŝi ankaŭ parolis pri la nova ekzamsistemo, prezentis filmeton rememore al forpasintoj kaj tre interese kaj detale prezentis al ni nederlandan pentriston *Vincent Van Gogh*. Li estas ŝia pasio. Ni multon eksciis pri la vivo de tiu fama artisto.

Alia interesa prelego temis pri la natursciencaj vortoj en PIV fare de tre sperta fakulo pri pluraj

Muzeo pri grafikajoj

Claude Roux prelegas pri natur-sciencoj en PIV

sciencoj, sed ĉefe pri biologio - *Claude Roux* el Francio. Li okupiĝis pri reviziado de la Plena Ilustrita Vortaro. Li konsilis ke estu enkondukitaj en ĝi mankantaj fakaj vortoj, malaprobis arkaismojn. Li atentigis nin pri la bona uzado de kelkaj kutimaj vortoj. Dr-ino *Rafaela Urueña* tre serioze parolis pri la tutmonda klimatsanĝo, pri ĝiaj konsekvencoj kaj la danĝero por la tuta homaro. Ŝi klarigis, ke la ekologia sistemo malekvilibriĝas pro tiu fenomeno kaj kaŭzas katastrofojn. Iom distra estis prezento pri Venezuelo fare de *Liba* (folklore vestita) kaj *Floreál Gabalda*. Ili prezentis serion da bildoj kaj du filme-tojn. La ekspozicio de kelkaj artaĵoj, libroj, muzikiloj, kaj gustumado de *gojav*-dolĉaĵo kompletigis tiun plaĉan prezenton.

Dum la renkontiĝo ne mankis vesperaj programeroj. En du interkonaj vesperoj ni gustumis ĉampan-vinon kaj bongustaĵojn interbabilante kun konatuloj kaj novuloj. Dum alia vespero estis prezentita la opero *Nabucco*. Dum debato, la temo "Ĉu la estonteco de Esperanto troviĝos en Afriko" estis multe pridiskutata. *Luis Serrano* ankaŭ gvidis vesperon en kiu oni rajtis esprimi siajn opiniojn pri la Semajno, doni ideojn aŭ plendi. Sed estis ĉefe pozitivaj kaj laŭdaj vortoj. La plej ŝatata programero okazas ĉiam la lastan vesperon. Ni ĝuis muzikon de la konata ensemble "Montjuic" kaj gustumis "cremat". Ĝi estas kataluna specialaĵo el spicita kaj bruligita rumo.

La tri ekskursoj konatigis nin kun aliaj partoj de Katalunio. La unua, duontaga celis laŝtonan urbeton *Peratallada*. La dua, aŭto-muzeon en *Sils*. Impresis vastega kolekto da malnovaj aŭtomobiloj. Ĉiuj eksponaĵoj laŭdire estas funkciantaj. La tultaga ekskurso gvidis nin al la urbo *Terrasa*, kie ni vizitis muzeon pri Sciencoj en Katalunio. En la urbo *Moia* ni haltis ĉe la strato Esperanto kaj trarigardis privatan biblioteko-muzeon de *Ramon Molera*. Poste ni vizitis muzeon pri la historio de Katalunio.

La strato estas inundita, ĉu tamen eblos ekskursi? La aŭtobuso jam staras trans la strato kaj atendas

En aŭtomobila muzeo de Terrasa, tiu aŭtomobilo kun la surskribo "Ville d'Epinal"

Preparado de "cremat" fajro-bruligita rumo kaj spicoj, okaze de la lasta adiaŭa vespero

Liba Gabalda

Muzikas la ensemble "Montjuic" kaj gajas la etoso inter la partoprenantoj

Fotoj: Liba, Andreo kaj ties komputilo

Esperanto en Obernai

Dum la semajnfino de la 12/13-aj de septembro okazis en Obernai (Bas-Rhin) la imponega foiro BIO-BERNAI. Multegis la naturaj produktoj. Inter ili estis tre videbla la ekologia lingvo ESPERANTO.

Deĵoris membroj de la Esperanto-grupo de Strasburgo.

Sur la fotoj videblas Bruno FLOCHON, Cyrille HURSTEL kaj Fabien TSCHUDY. Ne mankis la intereso de la vizitantoj. Espereble la rikolto estos fruktodona por la strasburga grupo.

Edmond LUDWIG.

esperanto France-Est

Présentation

Sommaire

La langue internationale

Cours par correspondance

Groupes Locaux

Aktiveco de Nancy 54 en
majo 2009

Nos albums Photos

Nia bulteno La Informilo

Photos de Nancy: Mois de
l'Europe

Mulhouse-Espéranto

Nia retejo: <http://esperanto.alsacelorraine.perso.neuf.fr/>

ricevis iom da modifoj ĉe la menuo. La diversaj fotoj estas nun alireblaj per alklako de **Nos albums Photos**.

Poste aparta menuo proponas la fotojn laŭ jaro kaj dato. Sufiĉas alklaki.

Kompreneble mi volonte ricevas viajn rimarkojn kaj sugestojn pri la teksto, pri la ligoj, pri eventualaj problemoj ktp.

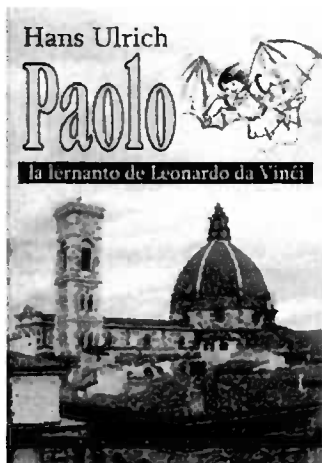
Aliflanke mi bezonas vian helpon por regule aktualigi la informojn, kiuj rilatas al lokaj grupoj.

Bonvolu okulumi al **Groupes locaux** kaj kontroli ĉu la informoj pri via grupo daŭre aktualas. Plej oportune, vi kopi la nunajn informojn pri via grupo al via mesaĝo. Tie vi povas korekti la informojn kaj sendi la mesaĝon al mi.

Ankaŭ informu min, se iuj informoj estas tute kadukaj, por ke mi simple forigu ilin.

La valoro de retejo dependas de ties konstanta aktualigo. Mi dankas vin pro via helpo kaj kunlaboro.

André Grossmann

Historia romano taŭga por junuloj kaj plenkreskuloj:

Paolo, la Lernanto de Leonardo da Vinĉi.

Aŭtoro: Hans Ulrich,

tradukistino: Benata Hengstmengel-Koopmans, Nederlando (eldonita okaze de la UK en Roterdamo 2008).

Temas pri streĉa historia romano, kiu rolas en la Itala urbo Florenco en la 15a jarcento.

Prezo 9,90 eŭroj + afranko 1,70 = 11,60 eŭroj

Libro mendebla ĉe nia kasito:

Espéranto France-Est CCP 1997 72W NANCY

Alkongresa karavano paŭzis en COLMAR.

Merkrede la 22-an de julio grupeto de samideanoj de Mulhouse-Esperanto (Michel BASSO, Bernard BEHRA, André GROSSMANN kaj Edmond LUDWIG), alveturis la hotelon LES BALLADINS en COLMAR, kie tranoktis la partoprenantoj de la karavano celanta la UK-on en Bjalistoko.

Pro malsano, la organizanto, Jean HENIN, ne povis kunveturi, sed la tuto estis majstre organizita de lia edzino. Kelkaj partoprenantoj akompanis la lokan kvaropon al tipa restoracio, kie ĉiuj frandis regionajn specialaĵojn spicitajn de vigla babilado en Esperanto. Estis tre agrabla vespero !

Edmond LUDWIG

Aktivecoj de Mulhouse-Esperanto

**BÉDÉCINÉ
2009
ILLZACH**

En novembro 2009, nia grupo Mulhouse-Esperanto partoprenis du manifestaciojn por prezenti Esperanton.

En nia kulturdomo Espace 110 en Illzach okazas ĉiu-jare en novembro impona ekspozicio pri bildrakontoj, nomata **Bédéciné**. Tie eblas akiri ege diversajn bild-rakontojn, novajn, malnovajn kaj ricevi la subskribon de famaj aŭtoroj kaj eble eĉ tute personan desegnaĵon. Fakte multaj homoj tie viciĝas kaj ĝenerale la publiko estas vere abunda. La 14an kaj 15an de novembro 2009 refoje okazis tiu grava evento. Tia-okaze nia grupo havis tablon, informis la publikon pri Esperanto, disdonis la kalendareton 2010 kaj la

prospektojn "Langue Equitable.", vendis libretojn Poŝamiko. Luj kolektantoj eĉ pretis akiri bildrakontojn en Esperanto. Ni sukcesis vendi kelkajn, ĉefe de Tinĉjo.

En la vilaĝo Ungersheim je 15 km de Mulhouse okazas ĉiu-jare en novembro festivalo pri Ekologia kaj justa komercado, nomata ĉi-jare **ECO/EQUITABLE**.

La 21an kaj 22an de novembro 2009 okaze de la ĉi-jara festivalo, nia grupo refoje propagandis pri Esperanto. Al nia tablo venis multaj homoj pro scivolemo. Luj jam sciis ion pri la lingvo kaj deziris akiri pli da informoj, aliaj nenion sciante mire malkovris, kio estas Esperanto kaj akceptis niajn klarigojn. Ni sukcesis vendi la libretojn Poŝamiko kaj la DVD Esperanto Elektronike.

Ni dankas aparte al Simone Kiry, kiu iniciatis nian partoprenanton, kaj ĉiuj, kiuj akceptis tie deĵori, nome Jacques Pineda, Simone Kiry, Frédéric Porretti, Roberto Kueny kaj André Grossmann.

OMAĜO al DANIO per

BONJOUR, VOISIN !

Okazis la kvina aranĝo « Bonjour, voisin ! », la 21-an de novembro 2009 en la urba mediateko. La temo pritraktis Danio-n.

Ĉeestis pli ol tridek personoj. Inter ili gesinjoroj Ludwig Edmond kaj Henriette.

La parton « geografio kaj turismo » ilustris bilda disvolviĝo per « powerpoint » ; historio ampleksis la epokon vikingan ĝis la nuntempa aliĝo de la lando al Eŭropunio ; literaturan parton beligis legaĵoj el verkoj de Ove Abilgaard (poeto), Karen Blixen (verkistino), Søren Kierkegaard (filozofo) kaj Hans Christian Andersen, la fabelisto.

Dufoje po jaro la grupo prezentas landon de EU. La prezento aspektas kiel omaĝo al kuncivitana popolo. Esperanto tiel aperas ne nur kiel lingva afero, sed emo de praktika klopodo por plia interesiĝo al la eŭropa komuneco.

La lasta baloto pri elekto de eŭropaj parlamentanoj permesis pesi la amplekson de seninteresiĝo al la nova kontinentvasta bonfarto. En kelkaj landoj nur 20% uzis la balotujon !

« Bonjour, voisin ! » arigas publikon, kiu interesiĝas pri translimaĵoj. La literatura parto estas aprecata de legemuloj membriĝantaj al la mediateko.

BONJOUR
VOISIN !

* ESPERANTO SARREGÜEMINES *

Tia kunveno disvolviĝas laŭ jena programo:

- geografia kaj turisma prezentoj de la lando, far Armand HUBERT;
- historia parto far faka instruisto ;
- literatura alpaŝo, dank'al verkistoj : deklamado far aktorino;
- ekspozicio de verkoj kaj KDj far mediateko kiu reklamas por la komuna aranĝo.

REMEMORAĴO :

Danojn ni ja konas de longe. Ĉu ili ne invadis nian landon kaj terurigis niajn praavojn dum du jarcentoj? Timindaj vikingoj !

Nuntempaj Danoj forpelis armilojn kaj ŝildojn. Sed kiel indaj vikingaj posteuloj, ili plueblas konkeremuloj kaj dinamikaj volontuloj. Ili ĉampionas en diversaj specifajoj, kiel en socia progreso kaj civitaneca egaleco. Ili postulemas komforton kaj higienon. Ili sin montras majstroj konstruante gigantajn pontojn kaj pioniras en la kampo de naturdefendo.

Eĉ vikingan ŝategon de biero ili ŝajne daŭrigas !
(*notu* : En øl tak ! : bieron, bonvole !)

Ili forvendas elstaran bieron, la « Carlsberg-an ». « Lego-briko » konkeris unuan rangon inter ludiloj. « Design-stilo » estas dana deveno.

Se vi intensas vojaĝi tien baldaŭ, ne forgesu, ke iu atendas vin en la haveno de Kopenhago (sur roko).

KLUBA VIVO

Kvin personoj brakumis ekstudon de Esperanto per dek-leciona metodo. Elŝutaĵoj el la Reto nutras la scivolemon de tiu juna skipo, kiu estas esperig-plena. Gvidas samcelano Christian Freyburger. La lernoĉambro vojaĝas de unu domo al alia laŭvole de la partoprenantoj.

De Ove Abilgaard el « Mateno en Sjælland »

Najtingalo

Silvio

Turdo

Paseroj subbarbare kantetantaj.

Meze de ĝojeganta ĥoro

Mi vekigiĝas.

Kolombaj amindumoj

Kornikaj grakantoj

Mevaj kriadoj

Kaj motora batado elfone eĥanta

de maren vojirantaj fiŝboatoj.

Kaj kiel marhirundo

Mi plonĝas perkape

En la abisma memoro

Kaj elmergiĝas enbekante ... infanecon :

Jen la varmo de la stalo kun ĉevaloj

Kaj la timo ricevi baton de malantaŭa gambo.

La admiro por la hufforĝisto

kiu prenas ĝin sur siajn genuojn.

...

Arbaroj de varmetaj alĝoj ĉirkaŭ la gamboj

Densaj aroj da salikokoj

Pikadoj de gasterosteoj

Kaj tiuj ruĝaj kraboj flankenkurantaj sur kolonoj.

La kareso de la maro kaj ties spiro sur la vizaĝo.

La sablo de dezertaj dunoj

Tra la fingra sablorhorloĝo.

Mia deĵorado en "Festival des Peuples" ——— ☆

Rumanio, aŭ pri esperanto; venis pli multaj dimanĉe.

Cetere mi ricevis bonvenan helpon, de Edmond Ludwig kelkajn horojn sabate, kaj de Simone Kiry la tutan dimanĉon, tial ni povis alterni ĉe la budo kaj viziti la aliajn ekspoziciojn, spektaklojn kaj koncertojn, ankaŭ frandi la bongustajn manĝaĝojn de la festo. Suno brilis konstante.

La deĵorado plaĉis al mi, ĉar mi faris interesajn renkontojn kaj havis kelkajn bonajn surprizojn, iom tro longaj por rakonti. La plej ne-atendita estis la vizito de instruistino pri la angla lingvo. Ŝi restis relative longan tempon, volis scii ĉion pri la gramatiko, ekzercadis en konstruado de frazoj per ludo de moveblaj elementoj, kaj provis traduki kelkajn partojn de libroj. Ŝi komprenis du trionojn de la frazoj, kvankan ŝi neniam renkontis esperanton en sia vivo (sed ŝi jam konas la francan, la anglan, la hispanan kaj iom la germanan). Tiu sukceso en traduko tre ĝojigis ŝin !

Ŝi mem prezentis spektaklon kun siaj lernantoj, triono de la prezentado en la angla lingvo (*Romeo kaj Juliette* moderne kaj fantazie adaptita de ŝi kun ili...). Ŝi havis grandan meriton, ĉar orkestro ludis tre laŭte apud la tendego, kaj la adoleskantoj ludis stoike sen perdi dinamismon. Ili "surpodiumis" kvarfoje en la du tagoj, spektaklo preskaŭ neniam en silenta etoso, kiu tamen bone sukcesis interesi la publikon.

En tiu festo deĵoris multege da bonvolaj helpantoj, efikaj kaj afablaj.

Ĉiuj el ili, kaj ankaŭ la prezentistoj de diversaj aranĝoj, estis ege simpatiaj homoj, helpemaj, kaj mi kreis kun ili bonajn reciprokajn ligojn de simpatio. La plej interesaj personoj venis ĉe la fino.

Certe okazos kelkaj sekvoj el la grajnetoj semitaj.

Ginette MARTIN

... Alloga, ekzotika, multfaceta ! Jes, indas enpartopreni !...

Se vi ŝatas sperti ion novan kaj interesan, agrable pasigi tempon en Eo-komunumo, do aliĝu al formiĝanta grupo de vojaĝantoj **al Mongolio**.

Junie 2010 estos efektivigita E-karavano tra Rusio, survoje al la **6a Azia E-Kongreso en Ulanbatoro**. Partoprenontojn de la karavano atendas konatiĝo kun vidindaĵoj de *Moskvo* kaj/aŭ *S-Peterburgo*, *Irkutsk* kaj *Bajkal-lago*, vizito al spektakloj de rusa baletoj kaj cirko. Alloga pertrajna vojaĝo tra eŭropa kaj azia partoj de la lando ebligas ekkonscii pri vasteco de Rusio, kaj eble efektiviĝi vian delongan revon. . . veturi longdistance (pli ol 5000 km) laŭ unika fervojo, kiu aspektas kvazaŭ

parto de "surtera ponto", kiu komenciĝas ĉe bordo de Pacifiko kaj finiĝas ĉe Atlantiko !

Pliajn informojn vi povas ricevi en www.eventoj.hu (*internacia kalendaro* de E-vojaĝoj, junio 2010) kaj en www.mongolio.info en la rubriko *Azia kongreso*, E-karavano tra Rusio.

La vojaĝon organizas Tatjana Loskutova, UEA-delegito en Ivanovo, Rusio, lota49@mail.ru, kiu dum pli ol 10 jaroj E-instruis en Gresillon.

Kubanoj en Vogezoj

Saulxures-sur-Moselotte kaj Gérardmer (21 / 24ajn de oktobro 2009)

Grandan ĝojon !... Mi bonvenigas Yoandran kaj Norberton ĉe la staci-domo de Kruth. Longa trajn-vojaĝo ek de la envagoniĝo en Riom. Jam noktas.

Ambaŭ jam turneas en Eŭropo ekde la 19a de septembro. Tamen, malgraŭ multaj renkontoj de homoj, malkovro de multaj urboj, vilaĝoj, pejzaĝoj, ili gapos al ĉio kun freŝa rigardo, kvazaŭ temus pri la unua tago. Ili ŝatos ĉion, gustumos ĉion, interesiĝos pri ĉio.

Por Yoandra, jen la unua vojaĝo ekster Kubo. Norberto spertis dektagan vojaĝon en Montpellier en 1998, do ankaŭ li estis preskaŭ virga koncerne la konon de Eŭropo.

Tre agrablaj estis por mi kaj por ili la trinokta kaj dutaga restado. Preskaŭ seninterrompaj babiladoj kaj reciprokaj informoj pri la vivo en Kubo kaj pri la ĉi-tiea, en Vogezoj.

Kompreneble ankaŭ okazis pied-promenadoj en Saulxures kaj sur la rando de la lago en Gérardmer.

Tre fortaj momentoj dum renkontoj kun grupoj. En la teknikan lernejon de Saulxures venis du klasoj de gejunuloj kaj kelkaj adoltoj. La publiko estis tre atentema, eĉ la kutime bolanta junularo estis kaptita de la fotoj, filmetoj,

komentoj, kiujn Norberto prezentis ! Ankaŭ la deklamado de poemo far Yoandra tre plaĉis.

Poste abundis diversaj demandoj, ankaŭ el la gejunuloj. Norberto kaj Yoandra ne laciĝas respondi; ju pli da demandoj, des pli da intereso de la publiko por Kubo... Tre afable respondas la gastoj. La plej interesataj personoj restis plian momentojn, kaj mi mem ne laciĝis traduki.

En Gérardmer, ni unue ĝuis festeneton ĉe la klubanino Henriette. Ĉiu el ni alportis frandaĵojn, regis ege bonega etoso. Poste programiĝis prezentado de Kubo en la loka kultur-domo. La publiko estis iom malpli multnombra kaj malpli juna ol en Saulxures; tamen plejparte ili jam spertis en la lingvo, do ofte komprenis la diritaĵojn antaŭ mia traduko, pro tio ili ĝuis ricevi dufoje la informon ! La demandoj longe daŭris kaj estis nekredeble variaj, mi mem eksciis pri aferoj, kiuj ne estis aluditaj ĉe mi, eĉ post du tagoj da senĉesa babilado.

Rakonti pri Kubo estus tro longe. Ĉefe interesis min la fakto, ke ili daŭre vivas en komunisma sistemo, kun la avantaĝoj kaj la malavantaĝoj. La senlaboreco ne ekzistas. Ĉiu familio ricevas en januaro kajereton kun preskribo de la manĝoj aŭ bazaj produktoj, kiujn ili rajtas ricevi laŭ tre malmultekosta prezo, t.e. preskaŭ senpaga; pro tio, neniu vere mortmalsatas en Kubo... Tamen, ofte je la mezo de la monato, la nombro da krucoj sur la kajereto montras neeblo de la rajto peti pli multe, kaj devas sekvi aĉeto pli kosta ĝis la fino de la monato. Aliflanke, la listo de bazaj produktoj skribitaj sur la kajereto ne donas grandan variecon en la menuo. Siaflanke instruado kaj san-servoj estas bone zorgitaj kaj senpagaj.

Eliri el Kubo por vojaĝi eksterlanden praktike eblas, nur kontraŭ invito de iu eksterlandano... kaj permeso de la registaro.

Je mia demando... *"Do, kion utilas Esperanto, se vi ne povas eliri el via lando, nek posedi inter-reton ?* (nur entreprenoj povas retumi, ankaŭ post permeso de la registaro).

- *Por eskapi rutinon. Jam bone vojaĝi en nia propra lando, de unu grupo al alia grupo"*

En popolo, kiu atingas preskaŭ 11 milionojn da loĝantoj, la esperanto-movado estas tre vigla. 700 personoj pagas kotizon. Tio estas bela rezulto, en lando, kie oni havas monon nur por vivteni sin. Norberto kaj Yoandra povas profiti tiun vojaĝon nur pro kolekto de mono fare de la eŭropaj amikoj kaj esperanto-asocioj. Ili ne ricevis monon de Kubo...

La homoj, kiuj deziros gastigi en la lando, ricevos vizon senprobleme kaj rapide, (prezo: proksimume 30 eŭroj). Ĉiuj fremduloj estas varme bonvenigitaj, ĉar tiu tre alloga insulego vivas parte dank'al turismo.

Indas viziti Kubon !

Ginette MARTIN

5 / 7 - 3 - 2010

... indas enpartopreni ! ...
67^a Regiona Staĝo de Esperanto
nepre aliĝu !

franca versio elŝutebla el nia retejo
version française à télécharger sur notre site
<http://esperanto.alasacelorraine.perso.neuf.fr>

FR-54500
VILLERS-lès-NANCY

Espéranto-France a un site internet rénové

Grâce à un important travail effectué par Emmanuelle Richard, sitemestre des sites de *JEFO*, *Francilio*, *ikurso*, le site rénové a pu être mis en ligne le 1er novembre 2009.
<http://esperanto-france.org>

Ce site, par son système collaboratif, peut être mis à jour de façon plus dynamique que le précédent. En effet, plusieurs personnes peuvent y contribuer, sans connaissances techniques trop poussées. Le site pourra ainsi être actualisé plus souvent et être plus vivant.

La partie en espéranto est à compléter. L'aide de traducteurs bénévoles est la bienvenue. D'où la rédaction de cette annonce en français. Nous espérons que ce site, plus dynamique, plus clair, plus jeune, vous plaira.

Pour devenir contributeur ou pour toute question, remarque, suggestion sur le site écrire à :
retestro@esperanto-france.org

En direct du siège ... 4bis rue de la Cerisaie ! ...

A tous les membres d'*Espéranto-France*, l'équipe du siège souhaite une excellente rentrée.

Crise ou pas, quand on appartient à une association dont le nom symbolise l'optimisme, on se doit d'être positif. Sachez que pour le siège, il n'y a pas eu rentrée, en nous organisant et en nous relayant, nous avons pu maintenir le siège ouvert pendant l'été, le « *4 bis rue de la Cerisaie* » a fonctionné comme le reste de l'année.

Ainsi ont pu être accueillis divers visiteurs :

- des curieux venus s'informer (certains sont déjà revenus. Qui sait ? Peut-être de futurs adhérents) ;
- des espérantistes de différentes régions en visite dans la capitale ;
- des espérantistes étrangers : *un Japonais, une Australienne d'origine russe, une Américaine d'origine iranienne, un Espagnol,*
- *trois Brésiliens ...*

Mais au fait, "l'équipe du siège"... qui sait vraiment ce que représente cette expression ? Il semble que pour beaucoup, il s'agisse de mystérieux "ils" que l'on charge volontiers de toutes les responsabilités et de tous les péchés.

- Alors voilà : autour de notre coordinatrice *Susanna*, on trouve le responsable du libro-servo *Jean-Louis Pouillet* et cinq ou six bénévoles, *Jean-François, Hélène, Liliane, Anne-Marie, Méline*, que vous pourrez rencontrer ou entendre en fonction de leur jour de présence, de vrais bénévoles qui donnent gratuitement de leur temps... Et en sont parfois de leur poche !

- En trois mois d'été, cette modeste équipe a établi plus de 150 factures, dont beaucoup correspondent non à des achats sur place, mais à des envois en France ou à l'étranger (ainsi nous avons expédié trois commandes en Afrique : Burundi, Bénin, Côte d'Ivoire.

- Préparer des commandes, établir des factures, faire les paquets, les timbrer, les porter à la Poste, autant de tâches modestes mais indispensables.

- Ajoutez à cela, toute la gestion administrative, les centaines de courriers reçus et envoyés par internet ainsi que par lettre, les demandes de renseignement par téléphone... et vous conviendrez que l'équipe n'a pas le temps de s'ennuyer.

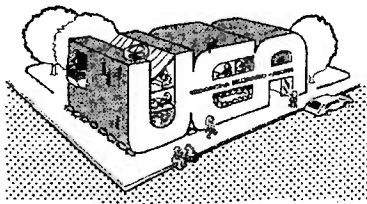
- Ainsi l'équipe du siège a-t-elle le sentiment d'avoir fait œuvre utile.

Sachez aussi que vous serez toujours les bienvenus : la porte du siège vous est ouverte. Connaissant mieux l'équipe, vous comprendrez mieux ses problèmes et lui pardonneriez plus facilement quelques inévitables carences. Et qui sait ?... peut-être aurez-vous envie de participer un jour à ses efforts ? !

C'est la première fois que nous nous adressons ainsi à vous. Nous aimerions connaître vos réactions, vos suggestions, vos conseils. Ecrivez-nous : 4 bis rue de la Cerisaie - 75004 Paris ou info@esperanto-france.org

D'avance à tous, merci !

Elekto de novaj UEA-gvidantoj

En 2010 okazos elekto de novaj gvidorganoj de UEA por la periodo 2010-2014 de tio estos elekto de komitatanoj B por reprezenti la individuajn membrojn (Komitato de UEA. Laŭ la Statuto (art. 24) oni elektas unu komitatanojn B komencita milo da IM. Laŭ la antaŭvidata nombro de IM je la 31-a de decembro elektos ses komitatanojn B.

La Ĝenerala Regularo (art. 8) preskribas: "Dek individuaj membroj el minimume tri diversaj regnoj rajtas proponi kandidaton el inter la individuaj membroj. Al la proponoj, subskribitaj de la proponintoj, devas esti aldonitaj, krom konsento de la kandidato, ankaŭ biografieto kaj deklaro pri la movadaj celoj de la kandidato, kiuj kune ampleksu maksimume 150 vortojn."

Kompletaj proponoj atingis la Centran Oficejon de UEA en Roterdamo ĝis la 28-a de februaro 2010. Validaj estos nur tiuj dokumentoj kun originalaj subskriboj (t.e. ne telefaksoj aŭ retmesaĝoj).

Ĉiu kandidato devas esti IM de UEA dum du jaroj antaŭ la elekto (t.e. 2008 kaj 2009) kaj resti IM tra la tuta oficeja periodo. Salajrata oficisto de UEA ne rajtas esti komitatano. Komitatano, kiu persone ĉeestis nenium komitatokunsidon en la periodo 2004-2009, ne estas reelektebla.

Se ne estos pli ol ses validaj kandidatoj, oni konsideros ĉiujn elektitaj. Se ili estos pli multaj, la individuaj membroj voĉdonilon por elekti siajn reprezentantojn per poŝta balotado.

Osmo Buller

Ĝenerala Direktoro de UEA

De du semajnoj, UEA troviĝas en la socia retejo *Facebook* [*fejsbuk*; 'vizaĝ-libro'], ĉi-momente jam kun 523 "ŝatantoj". Notindas, ke la ĝenerala grupo "Esperanto", kiu ekzistas de longe, ekde 2004, atingis tagoj superos la nombron de 6000.

Jen kelkaj statistikaĵoj pri la niĉo de UEA en *Facebook*, kaj komparoj kun la individua membraro de UEA.

La 12 plej grandaj landoj en la UEA-grupo de *Facebook* estas:

1 - Usono (71), 2 - Italio (38), 3 - Brazilo (36), 4 - Ĉilio kaj Francio (po 30), 6 - Germanio (19), 7 - Hispanio kaj Meksiko (po 18), 9 - Belgio (15), 10 - Britio kaj Nederlando (po 14), 12 - Danlando (13).

Inter ĉiuj individuaj membroj: 1 - Francio (602), 2 - Germanio (532), 3 - Japanio (401), 4 - Brazilo (378), 5 - Usono (378), 6 - Nederlando (245), 7 - Pollando (244), 8 - Italio (195), 9 - Rusio (164), 10 - Belgio (154), 11 - Britio (146), 12 - Hispanio (146). Ĉilio kaj Meksiko elstaras en *Facebook*; en la tuta membraro ili estas respektive 55-a kaj 43-a; Danlando estas tie la 12-a.

Distribuo laŭ aĝo kaj sekso en *Facebook*:

Aĝo: Vira + Ina	< 31:	8 %
13-17:	2 + 0 = 2%	31-40: 7 %
18-24:	13 + 6 = 20%	41-50: 12 %
25-34:	18 + 8 = 26%	51-60: 16 %
35-44:	14 + 2 = 16%	61-70: 20 %
45-54:	13 + 5 = 18%	71-80: 16 %
55 > :	12 + 4 = 16%	81 > : 9 %
Ĉiuj:	72 + 25 = 97%	ne konata: 12 %

Aĝo de 3% ne estas konata. Nur kvarono estas virinoj, dum inter la individuaj membroj ili estas triono (65% viroj, 4% sekso ne konata).

La *Facebook*-grupo estas pli juna ol la individua membraro. Mi ne disponas nun pri nombroj laŭ la grupigo de *Facebook* kiel la supra (dekstre) tabelo montras, el tiuj, kies aĝo estas konata, duono estas pli ol 60-jaraj, dum en la *Facebook*-grupo duono aĝas malpli ol 35 jarojn:

LA FILMA OFERTO DE UEA PLIVASTIĜIS

La 6-an de oktobro aperis la 5-a numero de la filmĵurnalo *UEAviva* kun tri eroj. Unue Emilio Cid raportas pri la rezultoj de la informkampanjo ĉirkaŭ la 94-a UK en Bjalistoko, al kiu li alvokis laŭ komisiono de la Estraro de UEA en la filmĵurnalo en majo. Cid estas sufiĉe kontenta pri la rezultoj kaj instigas plu daŭrigi la agadon ankaŭ nun, kiam la UK jam apartenas al pasinteco.

En la dua ero, pruntita el la televida servo de UN, oni vidas elpaŝon pri lingvaj rajtoj fare de la UEA-representanto Mireille Grosjean ĉe la Homrajta Konsilio de UN fine de septembro. La fina parto estas dediĉita al TEJO. Oni vidas sinprezenton de la nova Estraro de la junulara sekcico de UEA en la ĵusa ARKONES en Poznano, Pollando.

La reta kinejo de UEA ĉe *Ipernity* pliriĉiĝis per valoraj historiaj dokumentoj. La filmo "*Lingvo festis naskiĝtagon*" de Michael Cwik raportas pri la impona UK de la Jubilea Jaro 1987 en Varsovio. Scenojn el la Budapeŝta UK en 1966, i.a. kun fragmento el la festparolado de Ivo Lapenna, montras la filmo "*Esperanto-fonto*", kiu unuavice rakontas pri la eventoplana historio de nekutima ZEO apud la hungara ĉefurbo.

La plej lasta el la novaĵoj en la reta kinejo estas samtempe la plej malnova el ili, nome dokumenta filmo pri la 48-a UK en Sofio en 1963. Ĉiuj ĉi trezoraĵoj devenas el la Biblioteko Hodler, kies filmojn UEA iom post iom ciferecigas por pli facile disponebligi ilin al la movada publiko.

La adreso de la reta filmĵurnalo en *YouTube* estas

<http://www.youtube.com/user/UEAviva>

kaj tiu de la reta kinejo en *Ipernity*

<http://www.ipernity.com/home/97850>.

MEDITERANEA ESPERANTO-SEMAJNO - 2010

27-a februaro ĝis 6-a marto 2010 Agay - Francio - Lazura Marbordo

Se ankoraŭ frostas en via regiono, venu al la Mediteranea Maro, kie floras mimozoj kaj migdalarboj. Vin atendas amika, familia etoso, belegaj pejzaĝoj, bona ripozo kaj lazura maro!!!

Vi povas plibonigi vian nivelon de Esperanto partoprenante en kursoj
 Gvidantoj de kursoj estos:
 1a Kurso: Rafael MATEOS
 2a Kurso: Malcom JONES
 3a Kurso: Waldemar LIPOWICZ

Posttagmeze, vi mem elektos vian programon: promenado, piedirado en montaro Esterel (kunportu viajn marŝŝuojn), familia vivo ĝis la vespero. Distraĵoj. La studejo estas komforta hotelo "Le Renouveau" en Agay (ĉe Saint-Raphael). Francio

INFORMOJ KAJ ALIĜOJ

Monique PRECIOZO, 92 impasse Jean Moulin, FR 83700 SAINT-RAPHAËL, Francio.

rete : prezmoni@hotmail.com

tel : 0033 (0)4 94 83 06 88

à Christine GRAISSAGUEL, Les Iles d'Or, rue du progrès, FR 83600 FREJUS, tel 0033(0)4 94 95 68 18

El la komitato de Espéranto-France

Por informoj al la asocio ...

Okazis komitatkunveno la 27an de septembro 2009 en Parizo ĉe la sidejo. Malmulto precize koncernas nian federacion, sed ĝeneralaj informoj gravas. Pro troa profesia laborŝarĝo, Xavier Dewidehem rezignis pri sia posteno.

Novan estraron oni elektis :

- prezidanto kaj kasisto : Aleks Kadar
- sekretario : Véronique Bichon
- vic-prezidanto pri kulturo : Axel Rousseau
- vic-prezidanto pri eksteraj rilatoj : Cyrille Hurstel
- estraranoj : Armelle, Xavier Dewidehem

Tio ne multon ŝanĝos por viaj rilatoj kun UFE. Aleks plu zorgos pri financoj, kaj mi zorgos pri la rilatoj kun la komitato.

Fine de oktobro, aperos la TTTejo per SPIP anstataŭ la nuntempa. Eĉ se ĝi ne estas tute ĝisdatigite, ni decidis tion ĝuste por instigi homojn ĝisdatigi la paĝojn. Okazos kelkaj monatoj da konfuzo, sed se estu bonvena se vi emas helpi Espéranto-France transiri al sistemo per kiu ĉiu povos publikigi artikolon.

La aliĝilo pretas je la fino de septembro, kaj vi baldaŭ ricevos ĝin per « *Le monde de l'espéranto* », kaj vi povos tiel subteni samtempe Espéranto-France **kaj la orientan federacion**, kiu profitas pri parto de via kotizo.

Pri ekzamenoj, Anne Jausion, direktoro de la ekzamenoj ĉe FEI, prezentis statistikojn :

Ekzameno	Kandidatoj	Sukcesintoj
1a grado	72	65
2a grado	20	20
Atesto pri supera lernado	1	1
Kapableco pedagogio	4	3

Se vi deziras oportune profiti okazaĵojn proksimajn de la orienta regiono de Francio, memoru ke :

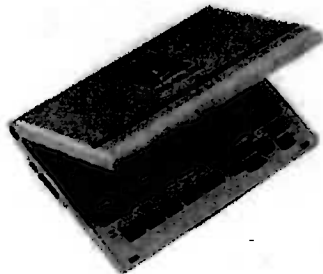
- okazos sesio de ekzamenoj laŭ la Komuna Eŭropa Referenckadron pri Lingvoj dum Novjara Renkontiĝo en Saarbrücken inter kristnasko kaj novjaro.
- okazos sesio de francaj FEI-ekzamenoj dum la nacia kongreso **okzonta en Kaiserslautern (D)**. Anoncu vin frue
- **venu al Kaiserslautern**, se vi volas ĝui nacian kongreson kun la germanoj.

Via reprezentanto ĉe la komitato de UFE, *Cyrille Hurstel*

cyrille.hurstel@free.fr

0950 57 68 00

La vortaro ————— ☆

Karaj abonantoj,

... 6000 pliaj vortoj estis aldonitaj al la *Brazil-Portugala vort-listo* dank'al la laboro de *Profesoro Aguinaldo PETRIN*, kiu jam kontribuis antaŭ kelkaj jaroj al la plivastigado de tiu listo, kiu nun enhavas pli ol 33 000 vortojn..

GRATULEGON KAJ DANKEGON AL LI !

Vi povos elŝuti la novan vortliston je la kutima adreso :

<http://www.la-vortaro.net>

Kiam vi instalos la novan vortliston, la malnova estos aŭtomate anstataŭigita..

Dank'al nia re-akirilo vi retrovos viajn proprajn aldonaĵojn.

Bonan elŝuton! *Bernard(o)*

Claude Hagège : *Pour la survie de Babel*"" Le Devoir " - Caroline Montpetit - 21 novembre 2009 - Livres

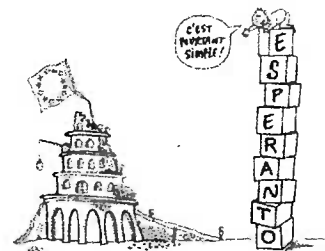
Il a du bagout, le linguiste Claude Hagège. En entrevue, il pose à la fois les questions et les réponses, semble pouvoir parler durant des heures de son principal sujet d'étude, qui lui vaut ces jours-ci de signer un livre dans la très belle collection des dictionnaires amoureux, qui paraît chez Plon/Odile Jacob, *Le dictionnaire amoureux des langues*.

L'homme, qui est l'un des invités d'honneur du *Salon du livre* de Montréal, sait de quoi il parle. Polyglotte, il a voyagé de par le monde pour comprendre et traduire des langues tribales jusque-là méconnues. Pour lui, toutes les langues sont belles, parce que toutes peuvent exprimer la diversité du monde. En principe. Car s'il y a une langue que le professeur Hagège attaque, **c'est bien l'anglais**. Et il l'attaque entre autres parce que cette langue, **par son hégémonie**, est en partie responsable, avec l'espagnol, de la disparition de quelque 25 langues par an de la surface de la Terre. Une langue disparaît, explique-t-il, quand il y a faute de transmission aux enfants de ses locuteurs, et quand ses locuteurs, devenus vieux, sont sur le point de mourir. Et la disparition d'une langue, c'est aussi la disparition de l'expression d'une culture. L'anglais, il l'attaque aussi parce que **c'est la langue des pays industrialisés**, les États-Unis, le Canada, la Grande-Bretagne, la Nouvelle-Zélande, l'Australie, l'Afrique du Sud. Or, plutôt que de traduire les mots liés à la technologie que l'on importe de ces pays, ou encore d'inventer de nouveaux mots qui leur correspondent, on se contente souvent de les importer dans notre langue. Il est pourtant toujours possible pour une langue d'inventer de nouveaux mots pour s'adapter à un nouvel environnement. Il salue d'ailleurs les efforts du Québec en la matière, et accueille un mot comme **courriel**, tellement juste, en traduction de **l'anglais e-mail**.

Espéranto

Car Claude Hagège, qui a souvent dû utiliser d'abord une langue véhiculaire avant d'apprendre la langue d'un peuple auquel il s'intéressait, reconnaît bien la nécessité pour les peuples d'utiliser parfois une langue commune. En fait, il regrette qu'une langue comme l'espéranto, qui visait précisément à créer un langage commun pour permettre la communication entre les peuples, ait été supplantée par l'anglais, à la faveur du rôle des Américains dans les deux grandes guerres mondiales qui ont déchiré l'Europe au XXe siècle. **L'espéranto n'est pourtant pas mort**, dit-il. En fait, selon *Wikipedia*, il compte de un à deux millions de locuteurs de par le monde. Mais il ne remplit manifestement pas les objectifs que lui avait fixés son inventeur, l'ophtalmologue juif polonais Ludwik Lejzer Zamenhof. Pourtant, **contrairement à l'anglais**, l'espéranto n'exprimait pas l'influence de tout un peuple, en l'occurrence le plus puissant, sur l'ordre mondial.

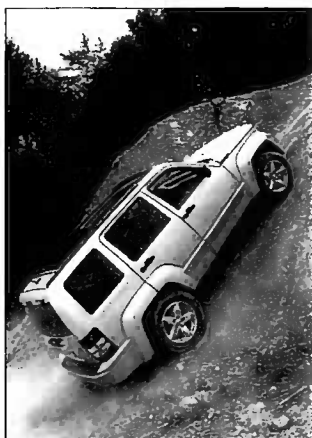
Ce qui n'exclut pas, bien sûr, que les langues aient de tout temps été sujettes à des invasions. En fait, si Claude Hagège considère qu'une langue n'a pas besoin d'être écrite pour exister comme langue, une certaine définition sociologique identifie comme langue les langages qui peuvent s'écrire, qui s'utilisent dans des lieux de pouvoir, et qui ont fait l'objet d'une normalisation. On trouve autour de 6000 langues écrites et non écrites sur terre tandis que quelque 4500 répondent à la seconde liste de critères.

Finalement, en plus de la position politique sur la scène mondiale que les États-Unis ont acquise après la Deuxième Guerre mondiale, l'anglais est actuellement servi par un système de communication qui n'a évidemment jamais été égalé auparavant. **Quelque chose qui joue contre la survie de Babel**.

Article paru dans « *Le Devoir* » - Canada

" ... Balbutier à deux une langue anglaise qui n'est maternelle pour aucun des interlocuteurs, est une solution encore plus inacceptable, quand on songe que cette langue est celle des pays les plus riches et les plus puissants du monde ".

Claude HAGEGE

"Jeepable", ou pourquoi l'espéranto est linguistiquement génial

J'ai récemment lu cette phrase : *"on peut s'y rendre par un sentier jeepable"*.

Comme moi, vous aurez compris de quoi il s'agissait : l'auteur n'a pas voulu dire que le sentier, tel un "transformer" de dessin animé, pouvait se métamorphoser en jeep après quelques contorsions, ni que la vidange des jeeps de collection était autorisée sur le bord du chemin, mais tout simplement que ce sentier était praticable en jeep. Euh... avant tout, rassurez-moi : vous avez compris la même chose ? Ouf.

Ce n'est pas un exploit, me direz-vous, mais tout de même - si on y réfléchit, c'est assez étonnant : ce mot "jeepable", association du substantif "jeep" et du suffixe "able", ne se trouve dans aucun de mes dictionnaires, je ne l'avais jamais vu auparavant, et pourtant je l'ai immédiatement compris.

Lorsque l'auteur de cette phrase a eu besoin du concept, il a intuitivement fabriqué ce mot sur le modèle bien connu de "faisable", "incroyable", "enviable", "valable" et du classique mais bien peu galant "baisable"; après quoi, nous, lecteurs, avons immédiatement compris le néologisme.

La langue est un outil étonnant, car même si très peu de langues ont dépassé les mille ans d'existence sans être transformées au point de devenir autres, les mécanismes grammaticaux et les schémas de pensée des différentes langues ont bien des points communs. La plupart fonctionnent ainsi – du moins la plupart de celles que j'ai étudiées sur les 6000 et quelques que la Terre compte ! - par association d'idées, par juxtaposition de concepts, en faisant largement appel à l'intuition et à la contextualité (chère à la langue anglaise). Certains amateurs de langues construites souhaiteraient une langue quasi-mathématique, où un mot n'aurait qu'un sens et un seul, mais cette vision d'une langue est totalement abstraite, contraire à la réalité linguistique telle que nous la connaissons depuis des siècles, en un mot : inhumaine.

L'espéranto a ceci de génial qu'il a systématisé le fonctionnement naturel de notre esprit : ce suffixe *-able*, qui correspond en espéranto à *-abl*, est applicable à toute racine, quelle qu'elle soit, du moment que le résultat a un sens.

Et le principe s'étend à tous les affixes (préfixes et suffixes), comme, par exemple, "nejepebla", en français "injeepable", qui serait compréhensible aussi, quoique surprenant et de peu d'utilité. On lui préférerait probablement une périphrase, comme : impraticable en jeep.

Comme quoi, les langues sont des objets vivants, qui évoluent dans le sens que nous leur donnons. Les dictionnaires ne reflètent jamais qu'un instantané de la langue, chassant des termes désuets, acceptant de nouveaux vocables, même redondants comme "coach" (entraîneur, précepteur, répétiteur, gourou, mentor, etc.). Beaucoup d'écrivains ont parsemé leur œuvre de néologismes. Dumas disait qu'... *on peut violer l'histoire à condition de lui faire de beaux enfants...*, il en est de même avec les langues. Créoles, verlan, SMS, les langues vivantes sont une matière en perpétuel mouvement, en pleine évolution sous nos yeux. Personnellement, j'aime bien "essencerie", les station-services de l'Afrique francophone, et le désormais classique "courriel" qui fait presque jeu égal avec "mél" ou "mail".

Dans la plupart des langues, les siècles ont accumulé des obstacles (sémantiques, étymologiques) à une généralisation de l'usage des affixes, restreignant notre liberté langagière. Parallèlement, il y a souvent un trop-plein, comme pour les noms de métier qui peuvent finir par "ier" (plombier), "-iste" (trompettiste), "-eur" (chanteur), "-ien" (politicien), "-ome" (agronome), voire d'autres finales (astronaute, pilote, maire, militaire).

Autre mécanisme, **la dérivation**, qui n'est pas toujours possible en français : "frère" donne "fraternel", mais "cousin" ne donne pas "cousinel", ni "cousal", ni "cousoïde". En espéranto, la dérivation (ici adjectivale) est systématiquement possible : "frato" donne "frata", "kuzo" donne "kuza".

L'espéranto a été construit pour être simple et régulier. Ce que les critiques qualifient d'artificiel est en fait rationnel, c'est-à-dire débarrassé des scories qui font le charme des langues mais aussi leur immense difficulté et leur incroyable gourmandise en mémoire - comme nos ordinateurs ! Simplicité, économie de mémoire, rigueur, « intuitivité », ces qualités proviennent tout simplement de la généralisation de mécanismes courants.

En fait, la juxtaposition d'idées concerne davantage les substantifs que les affixes. Ce mécanisme s'appelle l'agglutination, très fréquente en espéranto, qui permet de former des mots à partir du vocabulaire de base, ce qui économise là aussi de la mémoire : les embruns des vagues est ainsi de la poussière de mer (poétique, non ?) : « marpolvo ».

En français aussi, on utilise l'agglutination : *aqua/culture*, *moto/nautisme*, *psycho/drame*, mais cette méthode est souvent remplacée par l'interposition de la préposition "de" : "bord de mer" - "marbordo" en espéranto.

Les mots-valises sont une variante de l'agglutination, "néologisme formé par l'amalgame de deux autres mots existants" (Littre), comme *courriel* (courrier + électronique), ou "vélib" (vélo + liberté).

Dans les langues flexionnelles (ou fusionnelles, ou synthétiques), les éléments qui s'assemblent peuvent se voir modifiés, raccourcis comme ici pour "vélib" ou "courriel".

Dans les langues agglutinantes, les radicaux demeurent inchangés, et "courriel" se traduit en espéranto par "ret-mesaĝo" (message d'Internet).

Marc Favre d'Échallens - Tribune | Lundi 26 Octobre 2009

Pour Marc Favre d'Échallens, la déferlante de l'anglais d'aéroport, le **globish**, dans la publicité et la communication signe un échec culturel dû à une démission des élites. Oublier sa langue, n'est-ce pas s'oublier soi-même?

Si le poisson pourrit par la tête, une nation, quant à elle, se perd en abandonnant sa langue. Mais cette liquidation linguistique, en France **et aussi en Europe**, n'est pas spontanée. Elle est voulue, programmée et souhaitée par **une classe dirigeante qui ne se considère plus comme porteuse des espérances du peuple mais comme les bénéficiaires d'une idéologie mercantile**. La cible première est la jeunesse, on vend l'anglais comme une friandise sucrée, sans modération, sans avertissement.

« *Happy School* », « *Stars of School* », « *University* » et autres « *Right Way* », voilà ce que l'on a proposé, à de rares exceptions près, à nos enfants. Nous avons assisté à l'occasion de la rentrée scolaire 2009 au déferlement du charabia anglo-américain sur les affiches publicitaires, sur les produits destinés à nos enfants, du blouson au cartable, en passant par les cahiers et les classeurs.

Affubler les élèves et les collégiens de slogans en anglais semblent devenir la préoccupation principale de certaines chaînes de magasins qui se vautrent dans le « tout en anglais ». **Les enseignes commerciales "Carrefour market" ou "Simply market" en sont la triste illustration.**

Sous couvert de mode et d'amusement, les enfants et les adolescents, proies sans défense, sont infiniment sensibles au matraquage continu du tout en anglais des prédateurs commerciaux encouragés par les naufrageurs de l'indépendance française qui se pensent comme un petit rouage européen de la mondialisation anglophone.

Les grandes surfaces, éponges de l'air du temps, ne sont pas seules en cause. Le monde médiatique est aussi à la pointe de la déferlante anglolâtre destinée aux adolescents avec les « *Miss VIP on Board* » de M6 dans les trains TGV, les « *Free Concerts* » d'ARTE et les « *Party at Home* » de MCM, la chaîne musicale de Lagardère.

Cette intoxication linguistique est complémentaire à la volonté des pouvoirs publics de faire de l'anglais la seconde langue obligatoire en France. Le « *plan d'urgence* » que Nicolas Sarkozy a présenté le 13 octobre 2009 pour l'apprentissage des langues étrangères au lycée en est sa mise en place pratique. Le but avoué par le Président est que « *tous nos lycéens doivent devenir bilingues et pour certains, trilingues* » et d'enseigner des matières dites « fondamentales » (sciences, histoire, éducation physique et sportive) dans une langue étrangère.

Le pluriel employé dans l'expression « apprentissage des langues étrangères » n'est qu'une rhétorique creuse, il ne s'agit pas de développer l'enseignement DES langues mais d'une langue : **l'anglais et un anglais d'aéroport**, pour reprendre la formulation de la commission Thélot de 2004.

En outre l'utilisation des termes « bilingue » ou « trilingue » relève d'un abus de langage trompeur ou de la méconnaissance de la réalité du bilinguisme et de l'enseignement des langues. À moins que l'acception de « bilingue » soit celle en usage jusqu'au XVIIIe siècle et indiquée dans l'édition 1998 du dictionnaire historique de la langue française dirigée par Alain Rey (Le Robert) : « *en deux langues* », « *fourbe, à la langue fourchue* » et encore « *ceux qui parlent autrement en particulier qu'en public* » !

On ne conçoit bien, on ne travaille bien, on n'achète bien, on ne réfléchit bien qu'avec les mots de sa langue maternelle ; **l'emploi forcé d'une langue** est toujours cause de déclassement, d'asservissement moral, d'insécurité linguistique et de stress. **Faire des Français des zombies décérébrés pour sociétés transnationales**, gavés d'anglais, préparés à tous les renoncements par la pâtée médiatique quotidienne, sera le fruit âcre de la substitution de langue. Mais une main-d'œuvre docile qui dira « *Yes Sir* » aux maîtres du moment est le prix que nos élites sont disposées à faire payer au peuple pour qu'il parle la langue de la mondialisation, des « *subprimes* » et de la crise économique.

L'anéantissement des langues passe aussi par la destruction des symboles populaires comme le fait actuellement Citroën qui bascule sa communication commerciale en France à l'anglais de pacotille avec comme produit phare la marque DS qui signifie aujourd'hui « *Distinctive Series* » ! « *Business center* », « *national key account manager* » sont désormais en usage chez PSA PEUGEOT CITROËN sans oublier le « *car policy* » qui ne fait pas référence au fameux car de police de Citroën type H !

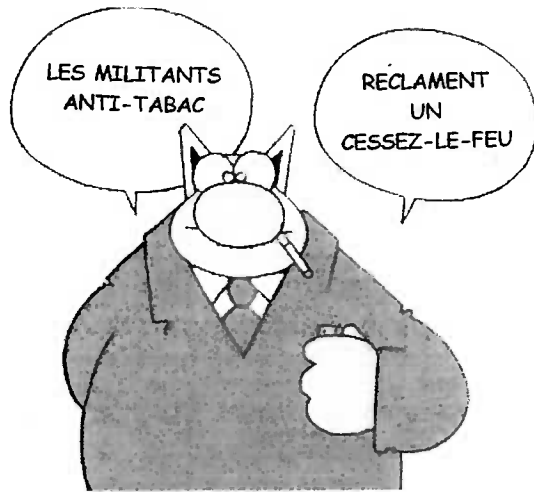
L'abus d'anglais nuit à la santé mentale d'une nation qui perd ainsi ses repères, ses valeurs, sa résistance et sa cohésion sociale.

Non, il n'est pas temps de changer de langue comme nous enjoignent des publicités dans les transports en commun d'Île-de-France. **On voit ce que le « Time to Move » de France Télécom donne comme résultat !** Veut-t-on en faire le mode de fonctionnement de la société française ?

Qu'il est doux de ne plus penser le monde, de ne plus porter le destin collectif de son peuple et de renoncer à être un acteur pensent nos élites mondialisées, ces « *profiteurs d'abandon et ces débrouillards de la décadence* » comme les appelait le Général de Gaulle. Terminus tout le monde descend ! On veut bien être un « *people* » mais pas du peuple qui ne parle pas la novlangue ! Se débarrasser de sa langue, c'est trahir son destin collectif et renoncer à une représentation particulière du monde.

Il est temps aux Français de s'unir pour s'opposer à **ce nouveau totalitarisme** qui commence comme une comptine... en anglais et se termine en un « *Apocalypse Now* » des langues.

Liquider sa langue, c'est brader son avenir!

... le fumet, oui ! . . . la fumée, non ! ...

Le professeur *Robert Molimard* a informé que le livre "**La fumado**" (qu'il a lui-même traduit en espéranto), peut être téléchargé gratuitement depuis le site de *Tabacologie.fr* — <http://tabacologie.fr> — avec l'accord bienveillant de l'éditeur.

Il suffit de cliquer sur le bouton "*et en esperanto?*", qui conduit à la page

<http://tabacologie.fr/pages/esperanto.html>

puis sur la couverture du livre pour le téléchargement du PDF.

NB – La ne-fumantoj, ili multnombras en esperantio, dankas kore la profesoron Molinard...

Pri "la fumado", verko de la Profesoro Robert MOLINARD

- prefaco -

" ... Lasu vin inspirita de tiu libro... jen fulma prefaco, kiu povus sufiĉi por resumi mian senton. En ĝi vi trovos apartan etoson. Ja vi trovos tie la verkon de eminenta sciencisto, rigora esploristo, kaj brila intelektulo, sed ankaŭ vi sendube konos iun novan aŭ raran senton rilate literaturon ĝenerale kaj plej trafe en esperanta literaturo.

Fakte mi tuj konfesas, ke kiel releganto kaj korektanto mi legis ĝin unuafoje en du vesperoj kaj tiel plene interesiĝis pri la plej facila aspekto de tiu verko por kuracisto kiel mi. De tiam mia konvinko teni en la manoj elstaran verkon restis kvazaŭ ne estingebla lumeto en nebulo. Jes ja multaj profesiaj legaĵoj utilas por kuraci kaj helpi pacientojn sed malmultaj entenas samtempe scienca tutaron kun ĝiaj memkritikoj kaj gvidlibron por traktado de pacientoj, kiuj foje serĉas, foje bezonas instigon en tiu kazo por fumĉeso. Kiam tiu egocentra vidpunkto klariĝis por mi, mi estis sur la vojo kompreni kiel ankaŭ universala estas tiu verko.

Profesoro Molimard verkis kiel kompleta homo, ne nur kiel kuracisto, ne nur kiel esploristo, ne nur kiel psikologo, ne nur kiel civitano, ne nur kiel atestanto de personaj kaj intimaj spertoj. La tekston mem mi sentis kiel vorta traduko de vivanta hologramo, tie densega, alie klara, tie facila, alie riveliga kvazaŭ la fumo mem estus ĝia kruda materio pli ol inko kaj papero, kiujn vi nun tenas. Pro tio, tiu verko estos certe ŝatata de ĉiuj legantoj. Plie ĝia rekomendinda plurfoja legado ne lacigos, pro tio ke la antaŭa legado vere modifas senton pri la temo kaj tiel malfermiĝas nova kurteno sur tiu pure homa teatraĵo.

Ĉu eblas paroli pri traduko, kiam la aŭtoro memtradukinto trovis novan rigardon al sia propra verko dank' al la mirigaj kvalitoj de la celita lingvo esperanto? Ankaŭ tiu demando estas rivelilo por mi, kaj sendube por la legantoj, kiuj ofte elektos novajn frazerojn, neologismojn. La ŝlosilo de tiu malkovro estas, kiel ĉie en la verko, klare sagita per la titolo mem "Malfumi". Ja tiu koncepto tute ne ekzistas en la franca lingvo, kiu estas la gepatra por Profesoro Molimard kaj mi, kaj eĉ sendube en plejmulto de lingvoj. Jen miriga fenomeno, tiu traduko iĝis kvazaŭ la plej firma esprimo de la verkinto laŭ lia propra konstato. Mi kredas ke tia rivelilo plezurigos ĉiujn legantojn.

Fine mi sincere kaj kore dankas Profesoron Molimard por tiu plezuro kaj honoro modeste kontribui lian verkon. Dank' al lia laboro nia literaturo gajnis novan breton, kaj nia menso novan inspiron "

Doktoro Denis-Serge CLOPEAU

... à ne pas manquer ...

notre rendez-vous culturel de printemps

(67ème stage régional d'espéranto)

avec la participation de nos amis de la
Baden-Virtembergga Esperanto-Ligo

5 / 7 mars 2010

" Domaine de l'Asnée "

11 rue de Laxou - 54600 VILLERS-lès-Nancy

(informations et bulletin d'inscription pages 5 et 6)

CELEBRATA KAJ EĈ MALBENATA

La vivo de Franz Mesmer estus inda je tuta romano. Li estis malbenata, sed eĉ nekritike ovaciata. Kiam li fuĝis al Parizo en 1784 je reĝa ordono de la Akademio de sciencoj en Parizo, la medicina asocio kaj kuracista fakultato starigis KOMISIONON, kiu devis esplori la resanigajn metodojn de Franz Anton Mesmer el Izmang en Svisujo.

Ankoraŭ 6 jarojn li batalis pri rekono de francoj. Finfine li akiris propeton de Marie Antoinette.

Kiam la kuracista komisiono konsideris lian kuracadon kiel sugeston, Mesmer havis multe da pacientoj. Li estis admirata kiel Dio, sur genuojn terenfaladis antaŭ li la dukinoj kaj eĉ la princoj. Li havis legendan famon de mago Gagliostro aŭ St. Germanino. La movado, kiun li stimulis, superkreskis lian kapon. Lia lernanto, la markizo de PUYSEGUR « malkovris » la miraklon de hipnoto. Ĉie kreigadis sekretaj societoj por sekretaj kunsidoj, ĉie oni parolis pri grekaj misteroj, ĉiu volis ekkoni flankojn de la spirito, kiu aperas nokte. Ekfuriozis konfuzo de spiritismo, kredo je spiritoj kaj la klarvideco, en kiu serĉis la materialisma 19-a jarcento la kompromison pro tro primitiva scio pri la spirito-animo. Mesmer estis ekscitiĝinta. Sed la lavangon ne eblis haltigi. Pro tio Mesmer akiris malfavoran famon kaj la mesmerismo fariĝis vorto de malbona sono. La ribelo ĉesigis la gloron de la mesmerismo. F. A. Mesmer forveturis al Vieno, kie li estis arestita kiel maskita jakobeno. Kiam vidiĝis lia senkulpeco, li estis ekzilita. Kiel almozulo li revenis en la landon, kiu lin naskis, venkita per nenia rivalo nek malsukceso, krom de la fato.

En la nuntempo eĉ la medicino pruvigis, ke en la neŭra sistemo homa ekzistas certa energio, t. n. "elektra energio". La indiko "elektra" signifas, ke tiu ĉi energio havas similajn ecojn kiel la elektra. Pri tiu ĉi neŭra energio okupiĝis ĉiam la "rozkrucanoj". Tiu ĉi ondiga spirita energio fluas tra tuta korpo kaj kaŭzas aktivecon de organoj. La aktivecoj de spirita energio estas malsamaj. Unu el iliaj formoj uzadis F. A. Mesmer, li kredis, ke li malkovris ion novan. Nevideblan "fluidon", kiu povas elradiadi el liaj fingrofinaĵoj. Sed en siaj studoj malproksimen li ne progresis, aliel li ne farus tiajn erarojn, kiujn li faris en

En la nuntempo eĉ la medicino pruvigis, ke en la neŭra sistemo homa ekzistas certa energio, t. n. "elektra energio". La indiko "elektra" signifas, ke tiu ĉi energio havas similajn ecojn kiel la elektra. Pri tiu ĉi neŭra energio okupiĝis ĉiam la "rozkrucanoj". Tiu ĉi ondiga spirita energio fluas tra tuta korpo kaj kaŭzas aktivecon de organoj. La aktivecoj de spirita energio estas malsamaj. Unu el iliaj formoj uzadis F. A. Mesmer, li kredis, ke li malkovris ion novan. Nevideblan "fluidon", kiu povas elradiadi el liaj fingrofinaĵoj. Sed en siaj studoj malproksimen li ne progresis, aliel li ne farus tiajn erarojn, kiujn li faris en

En la nuntempo eĉ la medicino pruvigis, ke en la neŭra sistemo homa ekzistas certa energio, t. n. "elektra energio". La indiko "elektra" signifas, ke tiu ĉi energio havas similajn ecojn kiel la elektra. Pri tiu ĉi neŭra energio okupiĝis ĉiam la "rozkrucanoj". Tiu ĉi ondiga spirita energio fluas tra tuta korpo kaj kaŭzas aktivecon de organoj. La aktivecoj de spirita energio estas malsamaj. Unu el iliaj formoj uzadis F. A. Mesmer, li kredis, ke li malkovris ion novan. Nevideblan "fluidon", kiu povas elradiadi el liaj fingrofinaĵoj. Sed en siaj studoj malproksimen li ne progresis, aliel li ne farus tiajn erarojn, kiujn li faris en

Franz Anton Mesmer

siaj eksperimentoj. Sed lia honesteco restas senduba. Li kredis, ke li malkovris novan metodon, kiu pere de materiaj manieroj ebligas uzi propran homan fluidon por bono de aliaj homoj. Pri liaj praktikoj ni povas legi en multaj libroj. Ekz. Rudolf Thiel: "Venkintoj super morto kaj diablo" (Orbis Prago 1944).

Mesmer en sia supozo havis veron, ke tia vitala energio efikas en ĉiu korpo viva, sed ĝustan

manieron de uzo de tiu ĉi energio li ne konis. Se li pli multe progresintus en lernado de la rozkrucanoj, li sciis, ke en tiu ĉi kazo la energio ne povas esti kreata, sed nur transformata el unu formo en la alian. Li sciis, ke la mistikuloj de malnovaj tempoj praktikadis eksterkutiman arton nomatan "psikometrio". Ili strebis helpe de enpensiĝo en ian objekton, kiun la persono surhavis, akiri precizan imagon pri la vivo, sano, kaj aliaj ecoj de tiu persono. Ili kredis, ke ĉio, kion ili tuŝis, estas jam influita per lia vivo-forto. Ili sciis, ke homoj kun sentemaj neŭroj, kiam ili enmagnigos tiajn objektojn, povas ekkoni eksterajn kaj internajn trajton de portanto de tiu ĉi objekto kaj finfine lian vivokuron. Se Mesmer pli multe penetrus en la instruadon de la rozkrucanoj, li sciis, ke: kiam la homo volas aktivigi iamaniere siajn organojn direktante siajn pensojn sur tiun ĉi organon, en ĝin enfluas samtempe fluo de energio faranta lin kapabla pri tiu ĉi aktiveco. Li sciis, ke la pensado estas kapabla tiun ĉi fluan de energio ne nur gvidi en la internaĵon de homa korpo, sed ankaŭ trans la limojn de homa korpo en la ĉirkaŭan

PARACELSUS

mondon. Li sciis tion, kion sciis lia antaŭulo PARACELSUS, ke la vibranta spirita energio kreas materian korpon, kaj li sciis pri sia "magnetismo" pli multe. Tio estas ĉio, kion oni povas al Mesmer riproĉi. Sed oni ne povas kulpigi lin pro neonesteco.

el *SPIRIT* trad. JACI

Poŝamiko

Poŝamiko

Jen agraba libreto, kiu trafe prezentas sur 40 paĝoj, gramatikajn resumojn, tekstetojn, kelkajn ekzercojn kaj laŭtemajn bild-vortarojn riĉe kolor-ilustritajn. La poŝforma eldonajo (A6) bone povas servi kiel poŝlibreto al kursanoj je komencanta kaj komencinta niveloj, aŭ kiel varbocelaj donacoj kaj propagandiloj. Aŭ frankite: 6,50 eŭroj

Libro mendebla ĉe nia kasito:

Espéranto France-Est CCP 1997 72W NANCY

El nia libroservo

Informoj

⇒ La libroservo partoprenos la semajnfinan staĝon en Villers lès Nancy la 5/7ajn de marto 2010.

Ĝiaj 680 titoloj atendos vin tie !

Nove alvenintaj libroj

1

2

3

4

5

1) Maigret hezitas, krimromano, **Simenon**, Tradukis Daniel Luez, *Sezonoj* (1999)
128 paĝoj. Bindita. **7,00 €**.

2) Amiko el la junaĝo de Maigret, krimromano, **Simenon**, Tradukis Daniel Luez, *Sezonoj* (2004)
128 paĝoj. Bindita. Prezo: **12,00 €**.

3) Diverskoloro, novelaro **Trevor Steele.**, *Sezonoj* (2005), 112 p, Bindita. **10,00 €**.

4) Blankaj noktoj, novelaro **Fjodor Dostojevskij**, Tradukis Grigori Arosev, Aleksej Birjulj, Aleksander Korjenkov, *Sezonoj* (2002)? 448 p, **30,00 €**.

La volumo enhavas ses verkojn:

Malricaj homoj. Sozio. Blankaj noktoj. Honesta stelisto. Misfortuna historio. Noticoj el la kelo.

5) Malvivaj animoj, romano, **Nikolaj Gogol.**, tradukis Vladimir Vyceganin, *Sezonoj*, (2001), 224 paĝoj,
18,00 €.

Por mendi librojn :

1. Vi sendas vian mendon

- per poŝte (la plej sekure) al : Libroservo 37 RUE PIERRE ET MARIE CURIE 54500 VANDOEUVRE (uzante la dorsflankan mendilon)

- per e-poŝto al «libroservo.ef@wanadoo.fr»

- nur escepte per telefono: 03-83-53-57-54. Nur post la 20a horo.

2. Vi baldaŭ ricevas viajn librojn kun fakturo (libroj + sendkostoj)

3. Vi pagas vian fakturon per poŝta ĝiro al «libroservo 2800-76 H NANCY» (indikinte sur ĝin la numeron de la fakturo), aŭ per mandato aŭ ĉeko je la nomo «libroservo» sendita al la adreso de la libroservo.

Eksterlandanoj povas sendi internacian ĝiron al «LIBROSERVO» IBAN : FR 98 20041 01010 0280076H031 97

BIC : PSSTFRPPNCY., indikante en la koresponda linio la numeron de la fakturo

Resumoj, recenzoj, opinioj...

⇒ Ĉiu leginto, kiu deziras recenzi, priparoli, opinii pri legita libro povas sendi al mi (je la adreso de la libroservo) kelklinian tekston por ke ĝi aperu en tiu rubriko en venonta informilo,

Kvazaŭ ĉio dependus de mi (Trevor STEELE) Eldonis FEL, 344 p, 19,20 €

Carl von OSSIETZKY kaj lia kunbatalanto Kurt TUCHOLSKY estis germanaj ĵurnalistoj, kiuj kuraĝis batali kontraŭ la disvastiĝanta faŝismo en la intermilita Germanio. Trevor STEELE omaĝas ilin en nova originala romano, kiu estas samtempe detalplena raporto pri la politika evoluado antaŭ la unua mondmilito kaj inter ambaŭ mondmilitoj en Germanio kaj kortuŝega biografio. Kun la heroo Kurt LENZ, brila ĵurnalistoj kaj pacifisto, STEELE travivigas al ni la suferojn de la unua mondmilito, priskribas la iom-post-ioman politikan gravecon de la « furzulo » (jesja !) Adolf HITLER kaj ties admirantoj/**kunbatantoj** (sic) ĝis la fino de la per-idea batalo en ekzilo aŭ en koncentrejo.

Kiu vere konas la vivovojojn de ambaŭ pacbatalantoj kaj ties kunlaborantoj, konscias rapide, ke temas pri romano, sed la etoso de tiu epoko estas ege bone priskribita. Ege leginda verko ! Kaj eĉ la kovrilpaĝo mergas nin en la tragedion.

E.L.

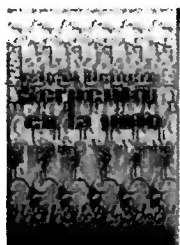
Aventuro en mondo de ŝajnigado (Jean CODJO) FEL, 44 p, 6,00 €

Ne temas pri la unua esperantlingva rakonto de la beninano Jean CODJO, sed ĉifoje li rakontas pri ni. Ni, tio estas la blankuloj nordhemisferaj, ĉar nun li estas instruisto en Kanado. Li do priskribas nian socion por siaj familianoj en Afriko, sed ankaŭ ni malkovras bildon, kiun ni mem eble eĉ ne vidis mem ! Cetere : cerbumu pri la titolo !!!

E.L.

Serpentoj en la puto (Iŝtvan NEMERE) Eldonejo Sezonoj 2009, 184 p, 18,00 €

Estas tiuj, kiuj tutsimple vivas kaj ne imagas, ke iam ili povos morti pro atenco,
 Estas tiuj, kiuj venis al Eŭropo pro deziro de pli facila vivo,
 Estas tiuj, kiuj venis al Eŭropo pro deziro de pli facila vivo kaj plimalpli sukcesis,
 Estas tiuj, kiujn iu venigis al Eŭropo por speciala misio, inter kiuj estas tiuj, kiuj scias tion kaj alia kiu neniam scios,
 Estas tiuj, kiuj sendis la du ĵus cititajn, sed ni neniam ekkonos ĝuste tiujn, kiuj sendis ilin,
 Estas tiuj, kiuj plimalpli bonvole kaj time subtenas unu el la senditoj,
 Estas tiuj, kiuj estos enplektitaj en tiu intrigo, kiuj priserĉos, kaj timos, kaj amos unu la alian,
 Estas tiuj, kiuj mortos anonime,

Pri ĉiuj tiuj homoj vi legos en tiu atentokapta romano de Iŝtvan NEMERE, kies bibliografio legebla sur la lasta kovrilpaĝo helpas kompreni, kial tiu libro estas kaj krimromano kaj ĵurnalista analizo ege preciza kaj klariga.

E.L.

Mendilo

Bonvolu sendi tiujn librojn:

-
-
-
-
-

al jena adreso:

S-ro/ino
-
-
-
-

En

la

Subskribo:

ABONOJ KAJ KOTIZOJ POR 2010 ĝis 2012

Nova kotizo: Post esplorado, nia asocio **Esperanto France-Est** havas la rajton atesti pri ricevitaj donacoj aŭ kotizoj, dekalkuleblaj de la impostoj. La principo estas, ke eblas dekalkuli de la impostoj 66% de donaco aŭ kotizo al nia asocio. Tial ni povas proponi al vi kotizon je 20 eŭroj el kiuj 66% povas esti dekalkulitaj de viaj impostoj. Tiam entute vi estos paginta $20 - 66\% = 6,80$ eŭroj, sed nia asocio estos tamen ricevinta 20 eŭrojn. Se vi pagas tian kotizon aŭ pli, nia kasisto sendos al vi ateston, kiun vi povos aldoni al via imposto deklaro.

Se vi pagas vian kotizon al UFE, ni proponas al vi kompletigan kotizon je 16,70 eŭroj, kiu same ebligas al nia asocio atesti pri ricevita kotizo je 20 eŭroj (entute) por viaj impostoj.

La atestoj rilatas al pagoj ricevitaj en 2009 por la imposto-deklaro de 2010.

Bonvolu trovi ĉi-poste la tarifojn por la venontaj 3 jaroj. Ni proponas al vi jam nun, antaŭ la fino de 2009, pagi vian abonon al **La Informilo** laŭ la nova tarifo. Krome vi povas elekti inter la du membro-kotizojn por nia asocio, laŭ via situacio rilate al impostoj.

Jaroj:	2010	2011	2012
Abono por adresoj en Francio:	14 eŭroj	14 eŭroj	14 eŭroj
Abono por adresoj ekster Francio:	18 eŭroj	18 eŭroj	18 eŭroj
Federacia kotizo:	6,50 eŭroj	7 eŭroj	7 eŭroj
Federacia kotizo kun atesto por viaj impostoj	20 eŭroj	20 eŭroj	20 eŭroj
Kompletiga kotizo kun atesto por UFE-membroj	16,70 eŭroj	16,70 eŭroj	16,70 eŭroj

Pagmanieroj

1. Per ĝiro al la poŝtĉekkonto de nia Asocio:

Esperanto France-Est CCP 1997 72W NANCY

Ne forgesu koncize mencii la celon de via pago sur la linio "mesaĝo" de via ĝirilo.

La mencio de via adres-kodo faciligas la laboron de nia kasisto:

ekzemple: abono Informilo + kotizo 2010 por 1208

2. Per bankĉeko aŭ poŝtĉeko je la nomo de:

Esperanto France-Est sendita al jena adreso:

S-ro André GROSSMANN, 5, rue des Pyrénées, 68390 BALDERSHEIM, Francio

Klarigu la celon de via pago, abono al La Informilo, kotizo, donaco al .... ktp por 2010, 2011

ktp. Se necese menciu vian adres-ŝanĝon aŭ adres-korekton.

3. Por Germanio al nia peranto: Poŝtĝirokonto: 918 56-676 (BLZ 545 100 67) PGA

Ludwigshafen, je la nomo de: Hans-Dieter Platz. (menciu la celon de via pago)

4. Per internacia ĝiro je la nomo de Esperanto France-Est kaj uzante la jenajn

internaciajn kodojn: IBAN : FR45 2004 1010 1001 9977 2W03 150 BIC :

PSSTFRPPNCY (Ne forgesu mencii la celon de via pago kaj vian adreskodon)

J A R KOLEKTO DE TAKE 2009

En septembro 2009 aperis la nova eldonaĵo de TAKE (Tutmonda Asocio de Konstruistoj Esperantistaj), nome la **JARKOLEKTO de TAKE 2009**. Temas pri 88-paĝa libreto en formato A5. Ĝin redaktis Rémy Bouchet el Francio. Ses aŭtoroj kontribuis per artikoloj por tiu teknika verkaĵo. Ĝin ricevis ĉiuj membroj de TAKE. Ĝi estas ankaŭ aparte akirebla por 6 eŭroj (sendkostoj inkluzivitaj).

Nia propono: se vi pagas 12 eŭrojn, vi ricevos la JARKOLEKTON de TAKE 2009 kaj estos membro de TAKE por 2010.

ENHAVO		JARKOLETOJ de TAKE
Rémy Bouchet (FR)	Antaŭparolo de la redaktoro	(libretoj en formato A5 inkluzive sendkostoj)
Pierre Grollemund (FR)	Zinko sur tegmentoj en Francio	2005 68-paĝoj 9 aŭtoroj redaktis Jan Werner 5 eŭroj
	Restarigo de preĝeja tegmento en Ĉilio	
Jan Werner (CZ)	Frontado kontraŭ humido kaj akvo en domkonstruaĵoj	2006 104-paĝoj 7 aŭtoroj redaktis Fabien van Mook 6 eŭroj
Rémy Bouchet (FR)	Kunligoj en ŝtalo-konstruktioj	2007 54-paĝoj 5 aŭtoroj redaktis Bronislav Ĉupin 5 eŭroj
SHEN Chengru (CN)	La unua ĉina ĉielskrapa domo	
Fabien van Mook (NL)	Terminoj pri varmo-transiĝo el ISO 7345	2008 64-paĝoj 6 aŭtoroj redaktis Đorđe Obradović 5 eŭroj
Renée Triolle (FR)	Internacia Asocio de Urboplanistoj ĉe UNESKO pri homaj rajtoj kaj urbigo	
Rémy Bouchet (FR)	La viadukto de "GARABIT"	

Nos cotisations 2010

Vous venez de recevoir le dernier numéro de notre bulletin trimestriel, **LA INFORMILO** pour la période 2009. Vous avez sans doute apprécié son contenu et vous désirez continuer à le recevoir régulièrement pour 2010 (4 numéros par an). A cet effet nous vous présentons ci-dessous les différentes cotisations 2010 et nous vous invitons à les payer dès maintenant. Nous espérons ainsi vous retrouver parmi nos abonnés ou nos membres.

COMMENT PAYER VOS COTISATIONS ET VOTRE ABONNEMENT ?

1. Association Régionale ESPÉRANTO FRANCE-EST :

La cotisation à notre Association Régionale ainsi que l'abonnement à **LA INFORMILO** sont à payer:

- de préférence par virement postal à **Espéranto France-Est CCP 1997 72 W NANCY** n'oubliez pas de mentionner sur la ligne de message le but de votre paiement et si possible votre code-adresse. *Ex. Abono Inf + kotizo 2010 por 756*
- par chèque bancaire à l'ordre de **Espéranto France-Est**, mais adressé à notre trésorier:
S-ro André GROSSMANN, 5, rue des Pyrénées, 68390 BALDERSHEIM.
- Profitez de votre paiement pour mentionner tout changement ou correction d'adresse. Une adresse différente sur un chèque n'est pas considérée comme nouvelle adresse.

Nova • Une nouvelle cotisation fédérale de 20 euros vous est proposée. Elle permet de déduire 66% des impôts. Ainsi vous n'aurez payé que $20 - 66\% = 6,80$ euros, mais notre association aura reçu 20 euros.

Abonnement et cotisation pour les années:	2010	2011	2012
Abonnement à La INFORMILO adresse en France	14 €	14€	14 €
adresse à l'étranger	18 €	18 €	18 €
Adhésion à l'Association Espéranto France-Est (à rajouter à l'abonnement)			
• <i>Cotisation fédérale</i>	6,50 €	7 €	7 €
• <i>Cotisation fédérale de soutien avec reçu fiscal pour bénéficiaire de 66% de réduction d'impôt</i>	20 €	20 €	20 €

2. Association Internationale UEA (cotisations 2010)

Les cotisations à l'UEA peuvent être payées directement à notre association **Espéranto France-Est** par l'intermédiaire de notre trésorier S-ro André GROSSMANN, 5, rue des Pyrénées, 68390 BALDERSHEIM qui transmettra dans les meilleurs délais.

Veuillez noter le code de la cotisation que vous payée. (cotisation UEA MA)

UEA	• Membre individuel reçoit le petit guide de l'UEA	MG	10 €
	• Membre individuel reçoit l'annuaire de l'UEA	MJ	24 €
	• (+KONTAKTO + TEJO-TUTMONDE, si moins de 30 ans)	MJ-T	24 €
	• Membre individuel reçoit l'annuaire de l'UEA + la revue mensuelle ESPERANTO	MA	60 €
	• (+KONTAKTO + TEJO-TUTMONDE, si moins de 30ans)	MA-T	60 €

3. Association Nationale Espéranto-France (UFE) (cotisations 2010)

Les cotisations à l'UFE sont à payer directement à UFE, 4bis, rue de la Cerisaie, 75004 PARIS - CCP: 85535D PARIS, en y joignant le bulletin d'adhésion, que vous avez reçu en tant que membre 2009 de l'UFE. **Votre adhésion à notre Association Régionale est comprise dans les cotisations de l'UFE si votre adresse se trouve dans les départements 54 55 57 67 68 88.**

Par contre l'abonnement à LA INFORMILO est à payer à notre Association Régionale, mais jamais à l'UFE.

UFE	• Membre actif d'Espéranto-France	33 €
	• Membre actif d'Espéranto-France et d'Espéranto-Jeunes. (moins de 30 ans au 1.1.2010) (reçoit Jeunesespéranto info.)	30 €
	• Tarif réduit pour étudiants, chômeurs	15 €
	• Abonnement au magazine bimestriel Le Monde de l'espéranto . (pour les membres d'Espéranto-France)	+22 €
	• Abonnement au magazine bimestriel Le Monde de l'espéranto . (plein tarif)	+30 €

IMPORTANT

- 1) Les nouveaux adhérents à l'Association Régionale, recevront par courrier séparé leur carte de membre ainsi qu'un exemplaire des statuts de l'Association.
- 2) Les cartes de membre de l'année 2010 et éventuellement de l'année 2011 seront envoyés aux autres membres d'**ESPERANTO FRANCE-EST** par courrier séparé avec des informations spécifiques réservées aux membres.
- 3) Les membres payant une cotisation fédérale de soutien ou un don en 2009 recevront un reçu fiscal pour bénéficiaire de 66% de réduction d'impôt pour la déclaration à faire en 2010.

ni provu rideti!...

Du maljunaj maristoj renkontiĝas kaj elvokas sian aktualan hobion ...

“Saluton ! Kiamaniere vi uzas vian emeritotempon ?

- Vidu, mi fabrikas tre malgrandajn ŝipojn el ligno, kaj mi provas ŝovi ilin en botelon ! Mi konfesas, ke ne facilas ! ...

- Nu, estis tute same dum nia deĵorado ! Memoru, kiam ni deziris kaŝe ŝovi botelojn en la ŝipon ! ”.

En poŝtoficejo, vizitanto, kies dekstra brako malaperas sub gipsa envolvaĵo, alproksimiĝas al klientino, kiu ankaŭ pacience atendas.;

“Estimata sinjorino, ĉu vi konsentus kuŝigi kelkajn vortojn sur tiun bildkarton ?

- Kompreneble, kun plezuro !

- Nu, tutsimple... *Amikan saluton el mia feriejo!*...

- Jen... Ĉu mi povas daŭre helpi ? “...

La vizitanto okulumas al la karto kaj denove petas ...

“Ĉu vi povus aldoni... *Bonvolu senkulpigi pro la aĉa skibmaniero ?* ”...

Tri viroj staras malpacience sub forta pluvofalo antaŭ telefonbudo, okupata de juna virino.

“Ŝi eniris antaŭ dek minutoj, klarigas unu al la du aliaj, kaj ŝi ne ĉesas babili !

Iom poste laŭtas duonkolere unu viro...

“Vidu, nekredeble !... ŝi uzas sian poŝtelefonon ! ”.

La profesoro pri matematiko konkludas sian demonstron...

“Kaj ni fine ni atingas tiun rezulton: $X = 0$ ...

Iu lernanto kubut-frapetas sian najbaron kaj flustras...

“Pfff ! ... Unu horon da laboro por nenio !

“Estimata Doktoro, petas la pacientino, kiu tute senvestigis, diru al mi sincere... Rigardu min, kion vi opinias ?

- Hem... fakte vi ne plu devus uzi tiun aĉan ŝmirajon ... Due, vi aspektus pli alloga, se vi perdus kvin kilogramojn, kaj kaj trie, nepre surhavu okulvitrojn, la kuracisto loĝas ĉe la supra etaĝo, mi estas ja asekuristo !

La posedantiino de bela domo provas forpeli almozulon, kiu insiste sonoras ĉe la pordo...

“Nu, mi komencas malpacientiĝi, bonvolu foren... se ne, mi vokas mian edzon !

- Hi hi hi !... Lin mi komas, temas pri tiu timema etulo, kiu hieraŭ de-ziris mian malaperon, kaj duonvoĉe provis grumbleti minacante... Foriru tuj, se ne, mi vokas mian edzinon !

“... Sed mi ne estas stulta, protestas tiu viro, al kiu oni imponis viziton ĉe psikiatro

- Bone, ni tuj vidu... Via familia nomo ?...

- Martin ...

- Via persona nomo ?

- Roberto, kiel mia patro, kaj kiel mia avo, la patro de mia patrino... Mia pravao, do la avo de mia patrino tutsame antaŭnomiĝis Roberto...

- Strange ! Sed ĉiuj membroj de via familio antaŭnomiĝas Roberto ? ...

- Tute ne ! Mia kuzo Alfredo nomiĝas Johanó !

Botanikisto, kirurgisto kaj elektrikisto interbabilas, por eltrovi kiun praktikas la plej malnovan profesion.

“Nu, memevidente la mia, diras la botanikisto... Kiamaniere Eva povintus trovi senerare pomon inter ĉiuj fruktoj de l'paradizo ?...

- Eraro !... pretendas la kirurgisto, Dio bezonis fakulon por eltiri ripon el la korpo de Adamo !

- Vi malpravas ambaŭ, laŭtas la tria... En la Biblio estas asertite... Dio diris “*Estu Lumo*” !... Laŭ vi, kiu prizorgis la konekton ?...”

Ĉu vi jam sentis vin kulpa rigardante homojn je via aĝo kaj pensi... “Ne eblas, mi ne povas aspekti tiom maljuna ! ...”.

Do, vi certe aprezos tiun eventon.

Mi sidis en la atendo-ĉambro por la unua rendevuo kun nova dentisto, kiam mi rimarkis lian diplomon ĉe la muro. Mi legis lian nomon kaj subite memoris pri granda brunulo sub tiu nomo. Li estis en la sama klaso en la liceo antaŭ tridek jaroj kaj mi pripensis... “Ĉu temas pri la sama junulo, pri kiu mi sekrete havis inklinon ?” ...

Kiam mi eniis en la teknikan ĉambron, mi rapide forigis tiun penson el mia memoro. Tiu viro, duonkalva kun grizaj haroj, kun vizaĝo plena je profundaj faltoj estis multe tro aĝa por esti tiu alloga knabo, kiu tiutempe vekis mian sekretan amon... Kvankam ...

Post ekzameno de mia dento mi demandis... “Ĉu vi estis iam en la liceo “Ludoviko la Granda” ...

“Jes ja !...

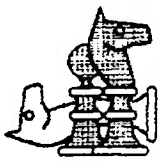
- En kioma jaro vi trapasis vian bakalaŭron ?

-1977... Kial tiu demando ?

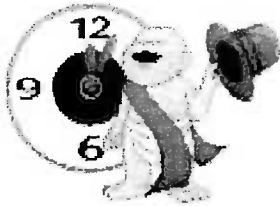
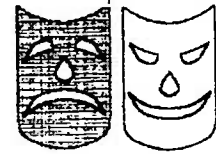
- Nu, vi estis en mia klaso !...”.

kaj tiu malbela, maljuna, eta aĉulo aplumbe petis:

“Kiun fakon vi instruis !...”.

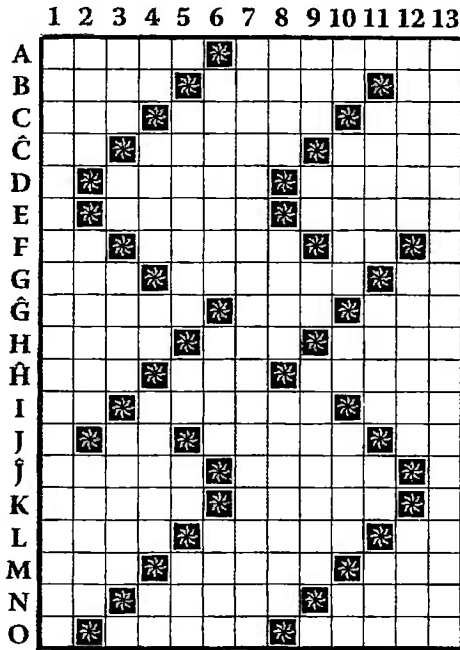
DISTRANĜULO

jarfina konkurso

Kiel kutime, por festi la jarŝanĝiĝon, ni proponas al nia legantaro du enigmojn, kies solvojn ili bonvolu sendi al la redakitejo antaŭ la 31-a de januaro 2010. Du lotitaj solvint(in)oj ricevos libron el nia libro-servo.

HORIZONTALE: A – Optika instrumento – gastej’ – simbolo de fosforo. B – Dua, ne tiu ĉi – konusforma kuireja il’ – nomo de la 24-a litero. C – Movi ŝipon per iloj (rad.) – brita monunuco – tuŝ’ per lipoj. Ĉ – Simbolo de molibdeno – pikilhava planto – apartigebla pec’. D – Nulo – alkalia metalo – alirad’. E – Plurala finaĵo – manĝebla sekigita frukt’ – azia ŝtato. F – Nomo de la 23-a litero – estos malkompakta – decilitro – romane 1000. G – Granda arbara best’ – nimfo de riveroj – emfaza adverbo. Ĝ – Organo (glando) en nia ventro – parto de konstruaĵo – obtuza son’. H – Cedi, havigi, donaci – skeletpart’ – bazo, malantaŭaĵo. Ĥ – Maljuna (rad) – persa reĝ’ – inundeĝ’. I – Simbolo de nobelio – nordamerika bovo – strat’ kun arbvicoj. J – Akuzativa finaĵo – prefikso (peredziĝa parenceco) – rilata al araba regiono – sufikso (frakcio), Ĵ – Tute simila, identa – ovoforma – la sesa tono. K – Solena marŝ’ – serioj de linioj – simbolo de simenso. L – Helena di’ de la milito – hundrasoj – finaĵo de prezenco. M – Sekreci’ de hepato – surbordaj trotuaroj – femala. N – Jarkvant’ – konsumas cigaredojn – strand’. O – Celebros, aranĝos kun pompo – frotpurigilo por vestoj.

VERTIKALE: 1 – La unua kaŝita proverbo. 2 – Grasa likvaĵo – paseroforma birdo – konstruaĵo por aŭto. 3 – Vorta samsonec’ – Loka Komitato – portig’, lanĉ’ – ventroforma uj’ – litro. 4 – Simbolo de natrio – pro kio – persona pronomo – estas 100-grada – simbolo de fero. 5 – Substantiva finaĵo – protektanto – insekta pronomo – sufikso (daŭro) – prepozicio (en akompano de). 6 – Freneze kolera – „insulo” en dezerto – nobela sinjorino. 7 – La dua kaŝita proverbo. 8 – Leviganta akvomaso – svinga levig’ – navigacios. 9 – Trinkajo el herboj – persona pronomo – konkluda konjunkcio – donitaĵoj – simbolo de boro. 10 – Prepozicio (deinterne) – maltrovo, seniĝo – interjekcio de abomeno – kunfandaĵ’ el metaloj – simbolo de prazeodimo. 11 – Romane 50 – artefarita akvoĵoj’ – maldura – interjekcio de doloro – aparato. 12 – Kruela regant’ – malaĝulo – korta bird’. 13 – La tria kaŝita proverbo.

1 – krucvort-enigmo ——— ☆

Tiun krandon ni ĉerpis el verko de Stano Marĉek, *107 krucenigmoj en esperanto* – havebla ĉe nia libroservo.

2 – ŝmilblik-enigmo ——— ☆

Ĉiuj literoj de la normala teksto obeas al “neracia” alfabeto ! Helpe: ĉiuj n iĝis a ... ktp

a j l c u u c l k g j u v r v a k s v a b l j a ŝ c ĉ
t c r v a k r c b l c o c ĉ g c l u c c u k c r
l h b c n c ĉ s c u i c e k u h

Tiuj citaĵoj oni ŝuldas al *Tristan Bernard*, franca humoristo, kiu verkis rakontojn, komediojn, romanojn sed kiu certagrade ankaŭ famiĝis pro siaj maksimumoj, sentencoj, citaĵoj... eĉ krucvort-difinoj !

Solvoj de la lastaj enigmoj (147)

1 – mistera krado

N	E	N	I	A	M	A	M	O	R	U		
S	A	B	A	T	O	N	V	E	S	P	E	
R	E	Ĉ	A	R	S	E	P	L	U			
V	O	S	D	I	M	A	N	Ĉ	E	V		
I	N	E	P	L	U	S	C	I	O			
S	K	I	O	N	F	A	R	I				

2 – vertikala enigmo : *koncerne fizikan amon, pli ĝenas teksaĵoj ol principoj*
3 – ŝmilblik-enigmo: *Dio diris: mi disiĝas en du partoj... la riĉuloj ricevos nutraĵon, la malriĉuloj apetiton!*

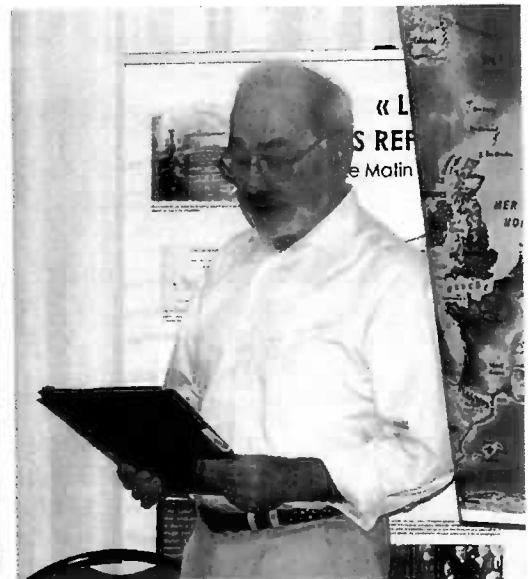
migrado ĉe la "Blanka Lago" (Vogezoj) - 30 / 08 / 09

Yasouo Hori
(Nilvange - 18 / 01 / 2010)

prelego pri Kubo en la teknika lernejo de *Saulxures-sur-Moselotte* (88290)

Armand HUBERT animas "danan vesperon", 5a aranĝo de "bonjour voisin"
mediateko de Sarreguemines - 21 / 11 / 09